Թ· ՏԱՐԻ 2415 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 6 ՄԵՀԵԿԱՆ 4384 12 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1892 25 ՐԵՃԷՊ 1309 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.
ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Կ· Պոլիս
درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه
Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ.
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար Տարեկան [illegible]	150
» » Վեցամսեայ »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներ. Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր· Տարեկան Օսմ· Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը [illegible] Դրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր·

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 12/24 ՓԵՏՐ· 1892

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԴԵՊՔԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

ԱՆԿՈՒՄ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ.—ՆԻՍՏ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱՑ ԺՈՂՈՎՈՅ

ԽՆԴԻՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ՝ ՀԱՆԴԷՊ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Շատ յուզեալ էր Երեսփ· ժողովոյ նիստն յորում տապալեցաւ Պ· տը Ֆրէյսինէի նախարարութիւնն։ Արմատական Պ. Հիւպառ պահանջեց որ «Միաբանութեանց վրայ օրէնքին» քուէարկումը փութացուի։ Պէտք է, ըսաւ, այս կերպիւ պատասխանել Ֆրանսայի կարդինալներուն, որք իրենց յայտարարութեամբ երկրին օրէնքներէն գեր ի վեր կը դասեն իրենք զիրենք։ Եկեղեցւոյ բեմերէն քաղաքական ճառեր կ'արտասանուին։ Պապին ակնկալուած նամակը չեկաւ, որով պիտի հերքէր կարդինալաց գրածը։ Նախարարութիւնը չուարեալ կ'երեւի, և Երեսփ· ժողովը ցոյց պէտք է տայ թէ այս օրէնք սպառնալիք մը չէ լոկ, այլ շուտով պիտի քուէարկուի, ընդդէմ կղերին։

Միապետական Պ· Փոլ տը Քասանեաք դատապարտեց առաջարկեալ օրէնքն իբրեւ նողկալի և կեղծաւոր ծրագիր մը, որ ամեն բռնութիւն կը պարունակէ, բնակարանի բռնաբարումէ մինչեւ ընչից գրաւում։ Այս ծրագիր սպառնալիք մ'է լոկ, հաւատալի չէ որ կառավարութիւնն այսպիսի ծրագիր մը լրջօրէն մտադրած լինի։ Թերեւս ուզած է կղերն ահաբեկել և Արմատականները սիրաշահել։ Բայց եթէ այս ծրագիր քուէարկուի, կեղծ կաթոլիկները պիտի որոշուին ճշմարիտ կաթոլիկներէն, և ո՛չ մէկ ճշմարիտ կաթոլիկ պիտի հանդուրժէ։

Պ· տը Մէնէ յայտարարեց թէ այս ծրագիր լրջօրէն մտադրուած է, նպատակն Եկեղեցին հալածել չէ, այլ ամեն կերպ ընկերակցութիւնները կարգի դնել։ Առարկութիւնք եղած են, բայց կարելի է իրաւախոհութեամբ յանգիլ գոհացուցիչ կարգադրութեան մը։ Եկեղեցին ցորչափ կապուած է Պետութեան հետ, այս օրէնք իրեն համար չէ։ Կառավարութիւնն այս օրէնքը քուէարկել տալուն պէս Եկեղեցւոյ և Պետութեան անջատումը չպիտի գործադրէ, որովհետեւ Դեկտ.ին յայտնած քաղաքականութեան հաւատարիմ կը մնայ։ Եթէ կղերն ևս քան զևս քաղաքական գործերու խառնուի, կառավարութիւնը պիտի խորհի թէ ի՛նչ ընել պէտք է։ Կարդինալաց յայտարարութիւնը քաղաքական նշանակութիւն մ'ունի, և անով կաթոլիկութեան շահերը պիտի անջատուին Միապետութեան շահերէն։ Պապն անշուշտ չպիտի վաւերացնէր այն յայտարարութեան խիստ պարբերութիւններն և կծու բացատրութիւնները։

Նախարարապետին խօսքը թէ Պապը կարծիք կրնայ եղեր ունենալ Ֆրանսայի Ներքին գործոց մասին, քանի մը Նստարաններէ հեգնօրէն ընդունուելուն վրայ, Պ· տը Ֆրէյսինէ պատասխանեց թէ սովորութիւն է որ ֆրանսական կառավարութիւնը Վատիկանի հետ խորհրդակցի կրօնային գործոց վրայ։ Կառավարութեան առաջին նպատակն երկրին շահն է, և չափաւոր քաղաքականութիւնը ձեռքէ ձգելու չէ։ Այս յայտարարութիւն Ձախակողմեան ընդմիջումներով ընդհատուելուն վրայ, Պ· տը Ֆրէյսինէ ըսաւ· «Միթէ երբեք լքանեցի՞նք հանրապետական կառավարութեան սկզբունքներն։ Ո՞չ ապաքէն միշտ մասնանիշ ըրինք կղերական միջամտութեան վտանգները։ (Ձախակողմէն հեգնօրէն· «Այո՛, բայց այն միջամտութիւն տեղի կ'ունենայ միշտ։») Շատ հաւանական է որ կղերը Պապին կողմէ տրուած խորհրդոց հակառակ վարուած լինի, և ծայրայեղութեամբ ասպարէզ նետուած։ Մեր միակ դարմանն է ուրեմն ընդհանուր քուէարկութիւնն, որ պէտք է ընտրէ իրարու հակառակ այս ոգւոց մին կամ միւսը։ Մեք արդի ժամանակիս ոգին ենք։ Կը ներկայացնենք պետական չէզոքութիւնը, կրօնն իւր շրջանակին մէջ սահմանափակելով։ Մեզ հանդէպ կը գտնուին յարգելի մարդիկ, որք սակայն կրօնային շահերու ետեւէ են, այն համոզմամբ տոգորուած թէ Պետութեան իրաւանց ոտնձգութիւն ընելով միայն կրնան պաշտպանել կրօնի շահերն։ Ընդ մէջ այս երկուց քաղաքականութեանց, քուէարկուն երկար չպիտի վարանի։ Եթէ Պ· Հիւպառի առաջարկը քուէարկելով կ'ուզէք ըսել թէ այս օրէնք հաստատուելուն պէս Եկեղեցւոյ և Պետութեան բաժանման ձեռնարկենք, չենք կրնար ձեզ ընկերակցիլ։ Եթէ, ընդհակառակն, այն առաջարկը կը նկատէք պարզօրէն գործօղութեան կերպ մը աւելի շուտափոյթ լուծումէ մը յառաջ, չենք ընդդիմանար ընդունելութեան։»

Ձախակողմեանք բարձրաձայն տրտունջեցին, և Նախարարապետը զարմանք յայտնեց որ իւր այս աւուր ճառն այնքան յաճախ կ'ընդմիջուի, մինչ ինք «երկբայելի կէտ մը պարզելու ետեւէ է»։ Պ· տը Ֆրէյսինէ խոստովանեցաւ թէ Պ· Հիւպառի առաջարկին վրայ կրնան Նախարարութեան դէմ միաբանիլ թէ՛ անոնք որք Միաբանութեանց օրինագիծը գէշ բան մը կը նկատեն Պ· տը Քասանեաքի հետ և թէ՛ անոնք որք արմատական նշանաբանին կը հետեւին կղերի նկատմամբ։ Այս միտումը մատնանիշ ընելով, Նախարարութիւնը կը յայտարարէ թէ չուզեր մեղսակից լինել Եկեղեցւոյ և Պետութեան շուտափոյթ բաժանումին։

Պ· տը Ֆրէյսինէի ճառը ծափահարեցաւ կեդրոնէն, բայց Միապետականք լուռ կեցան և Ձախակողմեանք դժգոհեցան։ Փոթորիկ մը կը սպառնար։ Միապետականաց կողմէ երկու ատենաբանք առաջարկեալ օրէնքին բռնապետական ոգւոյն դէմ բողոքեցին։ Եւ ահա բեմն ելաւ երիտասարդ արմատական Պ· Փիշօն։ Զուարճալի ոճով մը ներկայացուց զՊ· տը Ֆրէյսինէ որ Պապին օգնութեան կը վազէ, մինչ միւս կողմէ կարդինալք Հանրապետութեան հակակղերական օրէնքներէն կը գանգատին, որոց ջնջումն մասանց ընելով, Պ· Փիշօն գոհունակութիւն պատճառեց Աջակողմեանց։ Այս արմատականին բովանդակ ճառը Միապետականները սիրաշահելու փորձ մ'էր՝ Պ· տը Ֆրէյսինէի գահոյքը խորտակելու դիտմամբ, օրինակի համար երբ գովեստիւ խօսեցաւ Պ· Փոլ տը Քասանեաքի վրայ։ Աջակողմեան Կոմս տը Մէն, ջերմ քրիստոնեայ և եկեղեցասէր մարդ, հանդարտ և արժանաւոր լեզուաւ մը դժգոհութիւն յայտնեց կառավարական օրինագծին դէմ, և քննադատեց Նախարարութեան երկդիմի և կեղծաւոր քաղաքականութիւնն, որով մի կողմէ Արմատականները շահելու համար կաթոլիկներուն այսչափ անհաճոյ ծրագիր մը կը բերէ ժողովին, և միւս կողմէ Պապին հետ հաշտ ընթանալու յայտարարութիւններ կը շռայլէ։ Ո՞վ չի գիտեր թէ Պ· տը Ֆրէյսինէի սիրաշահիլ ուզած Արմատականաց միակ դիտումն է Եկեղեցւոյ դէմ պայքարը շարունակել տալ։

Պ· տը Մէնէ վերստին բեմն ելնելով, ըսաւ թէ իւր «բացորոշ» յայտարարութիւններն հասկնալ չհաւանողներուն ընթացքը զարմանք կը պատճառէ իրեն։ Կոմս տը Մէն պատասխանեց թէ անկարելի է Եկեղեցին կրօնային միաբանութիւններէն անջատել։ Միջամտութիւնք յաճախեցին· Պ· տը Մէնէ համբերութեամբ սպասեց որ հանդարտութիւնը վերահաստատի։ Վերջապէս ըսաւ· «Ձեր ընդմիջումներ չեն խռովեր զիս. զի հաստատ կռուանի վրայ կեցած եմ։ Իմ պաշտպանած սկզբունքս մեր ամեն կառավարութեանց սկզբունքն է որք 1789ի շարժումէն յառաջ և յետոյ վարած են զՖրանսա։ Այս է՝ Ֆրանսայի մէջ քաղաքային իշխանութեան հիմնական վարդապետութիւնը։ Մեր օրէնք կը վերաբերի Միաբանութեանց, այլ ո՛չ կաթոլիկ Եկեղեցւոյ, որ Պետութեան հետ կապուած է։ Վիճաբանութեան պահուն, Եկեղեցւոյ և Պետութեան բաժանման ջատագովք կարող են փոփոխութիւններ մտցնել մեր ծրագրի մէջ, և Երեսփոխանական ժողովն ալ իւր վերջնական քուէով կարող է ուզածն ընել։ Եթէ մեր ծրագիր Եկեղեցիներու դպչի, ձեզ մատուցուած վիճակէն շատ տարբեր վիճակի մը մէջ քուէարկուած պէտք է լինի։ Եթէ քուէ մը յառաջ բերել կ'ուզէք, պայմանաւ քուէ տուէք որ հասկնանք։ Բանաձեւ մը բերէք, յայտարարող թէ Երեսփ· ժողովը, միտքը դրած լինելով Եկեղեցին Պետութենէն բաժնել, ստիպողութիւն կուտայ Միաբանութեանց օրէնքին, և յայնժամ կառավարութիւնը Պ· Հիւպառի առաջարկին դէմ պիտի դնէ։»

Նախկին մարզպետ և լրջամիտ հանրապետական Պ. Պէլէն յայտարարեց թէ Պ· տը Ֆրէյսինէի լեզուն մութ է։ Ո՛չ Աջակողմն որոշ գիտէ Նախարարապետին միտքն, ո՛չ Ձախակողմը։ Կարելի չէ կղերին հաշտարար զգացմանց ապաւինելով ճամբայ ելնել։ Կառավարութիւնն այն կողմն հակելով, կրնայ իրեն համար կուսակցութիւն մը կազմել, բայց Աջակողմն առաջին տեղը պէտք է բռնէ այն կուսակցութեան մէջ։ Անհիւսի քաղաքականութեան մը յառաջ բերելիք չփոթութիւնք առաջիկայ ընդհանուր ընտրութեանց մէջ ի կորուստ կրնան մատնել Հանրապետութիւնը։ Կը հարցունեմ կառավարութեան թէ կղերին դէմ պիտի մաքառի՞ Միաբանութեանց վրայ օրէնքով, թէ ուրիշ զէնքերով· իսկ մեք հանրապետական կը մնանք որպէս էինք ցայս վայր։

Այս պահուս ակներեւ էր թէ Արմատականք կառավարութեան ընթացքը բաւական կտրուկ չէին գտներ կղերին դէմ, իսկ Պահպանողականք Միաբանութեանց վրայ օրինագիծը կղերին դէմ ամենասաստիկ հարուած մը նկատելով, աննպաստ քուէով իրենց անհաճութիւնն յայտնելու պատրաստուած էին, իրենք որ յանուն հայրենասիրութեան մինչեւ ցարդ ոյժ կուտային ֆրանքօռուս համաձայնութեան և Քրոնշդատի ցոյցն յառաջ բերող արդի Նախարարութեան։

Ուր դէշն իցէ անդ են արծիւք։ Նախարարութեան դիրքը չփոթեալ տեսնելուն պէս, ոտքի ելաւ արմատական կուսակցապետն Պ· Քլէմանսօ, որ այսչափ տարիէ հետէ Նախարարներ տապալելն իրեն բան գործ ըրած է։ «Մեզ աւելի լոյս պէտք է։ Կառավարական օրինագիծն երկդիմի է։ Կառավարութիւնն ուզէ թէ ոչ, իւր ծրագիր կաթոլիկ Եկեղեցւոյն դէմ ի գործ պիտի դրուի։ Եկեղեցւոյ բացարձակ աշխարհականացումը ֆրանսական հանրապետութեան անդիմադրելի շարժումն է։ Կաթոլիկ Եկեղեցին 14 դարերէ հետէ կը տիրապետէ այս երկրին վրայ։ Ամենայն ինչ իւր կաղապարին վրայ ձեւած է։ Հիմակ ասոր դէմ է պայքարը։ Չենք ուզեր կաթոլիկներն հալածել։ Ուրիշ մարդոց հետ կատարելապէս հաւասար վիճակի մէջ կ'ուզենք դնել զանոնք։ Կը զարմանամ Պ· տը Ֆրէյսինէի պարզմտութեան վրայ, երբ կը կարծէ թէ կղերամիտներէն հանրապետականներ շինել կարելի է։ Միապետականները շահիլ կարելի է, բայց ո՛չ Եկեղեցին կամ կղերը։ Միապետականք Հանրապետութեան յարելով կարող են իրենց կաղապարին վրայ ձեւել զայն։ Արդէն մեր այժմու Հանրապետութեան շատ մը ձեւեր ու գրութիւնք միապետական չե՞ն։ Բայց ուրիշ բան է աստուածպետական իշխանութիւնն։ Ասոր հետ չէք կրնար իրաւախոհ լինել։ Օրէնք մը չենք յօրինած զոր Հռոմ մերժած չլինի։ Քանի որ չենք կրնար Եկեղեցին Հանրապետութեան շահիլ, բնաւ գոնէ թէ կը հաճի՞ք Եկեղեցին անջատել Պետութենէն։ Այո՛ կամ ո՛չ։ (Ձեր ծափահարութիւնք Աջակողմէն)։ Եթէ կը հաւանիք անջատման, շնորհակալութիւնս կանխաւ կը յայտնեմ։ Ապա թէ ոչ, կամքն այս Պարոնայց է (Աջակողմեանները ցոյց տալով)։»

Երրորդ անգամ բեմ ելաւ Պ· տը Ֆրէյսինէ, և զարմանալի է որ խեղճ մարդը միակ թողուեցաւ իւր պաշտօնակիցներէն, որոցմէ ո՛չ ոք բերանը բացաւ, կարծես թէ վէճը Պ· տը Ֆրէյսինէի համար անձնական վէճ մը լինէր։ Ո՞ւր էին միւս Նախարարական գլխաւորք, Պ· Քոնսթան, զօրաւոր Նախարարն Ներքին գործոց և Պ· Ֆալիէռ, դատական Նախարարն, որք պատրաստեր էին այն ձախո՛ղ օրէնքն Միաբանութեանց վրայ։ Ո՞ւր էին Ռիպօ, Ռուվիէ։ Կ'երեւի թէ զգալով մօտալուտ պարտութիւնը՝ չէին ուզեր յատկապէս կուսի բռնել մեծամասնութեան հետ և անհաճոյ լինել նմա, իւրաքանչիւրն յուսալով ինք քաղել Պ· տը Ֆրէյսինէի յաջորդութիւնը։

Պ· տը Ֆրէյսինէ ըսաւ· «Ձեր ընդհանուր խղճն ամփոփող որոշում մը առաջարկեցէք, և պատասխանեմ»։ Քանի մը բանաձեւեր զրկուեցան ժողովոյ ատենապետին, որ կարդաց։ Անոնցմէ մին կառավարութենէն կը խնդրէր յառաջ վարել իւր հանրապետական քաղաքականութիւն։ Պ· տը Ֆրէյսինէ ընդունեց այս բանաձեւ, յայտարարելով որ եթէ ժողովը մերժէ զայն, Նախարարութեան վրայ անվստահութիւն յայտնած պիտի լինի, քանզի չի հաստատեր կառավարութեան հետեւած քաղաքականութիւնն։ «Ցայնժամ մեզ կը մնայ իշխանութեան այս ծանր բեռը թողուլ անոնց որք մեզմէ աւելի աղէկ կը հասկնան ժողովրդտիրող կամքն»։

Արդէն քանի մը վայրկեանէ ի վեր բարապանք սպիտակ և կապոյտ քուէթուղթերը կը բաշխէին ժողովականաց։ Խորին լռութեան մը մէջ, Պ· Ֆլօքէ ծանոյց քուէարկութեան արդիւնքը· 210 քուէ ի նպաստ Նախարարութեան և 282 քուէ՝ ընդդէմ։ Հականախարարական մեծամասնութենէն 194ն արմատականք էին և 110ը պահպանողականք կամ աջակողմեանք։ Ի նպաստ Նախարարութեան քուէարկողներն հանրապետականք էին միայն։

Նախարարութիւնը տապալելէն ետքը, ժողովը մերժեց Արմատականաց բանաձեւն ալ, որ կ'ըսէր· «Ժողովս, կղերական կուսակցութեան դէմ քաղաքային իշխանութեան պայքարը շարունակելու հարկաւորութեան համոզուած, ստիպողութիւն կուտայ կառավարական ծրագրին ընդդէմ Միաբանութեանց։» 181ի դէմ 278 քուէներ կը բզկտեն այս յայտարարութիւնը։ Վերջապէս, Պ· Հիւպառի առաջարկն ալ 227ի դէմ 267 ձայնիւ կը մերժուի։

Քուէարկութեան արդիւնքն իմացուելուն պէս, Նախարարք առին քալեցին ժողովէն, Պ· տը Ֆրէյսինէն առջեւնին ձգած։ Պ· Ֆլոքէ նիստը վերցուց։ Օրուան դէպքն էր ուրեմն հանրապետական Ֆրանսայի ամենէն զօրաւոր Նախարարութեան անկումը, կրօնային խնդրոյն պատճառաւ, որոյ վրայ միաբաներ էին պահպանողական և արմատական դժգոհները միանգամայն։ Պ· տը Ֆրէյսինէի առաջին Նախարարութիւնն ևս (այս անգամուանը չորրորդն էր) տապալած էր կղերային խնդրոյն պատճառաւ, 1879ին, դարձեալ կրօնային միաբանութեանց վերաբերեալ խնդրոյ մը բերմամբ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Դարձեալ սովի լուրեր կուգան Չեռնակորայէն։ Վերջին հունձքն ի դերեւ ելած լինելով, Սեւ Լերան ժողովուրդը սաստիկ տառապանք կը կրէ։ Ուրիշ տարիներ եթէ հունձքն անբաւական լինէր, Ռուսիայէն շոգենաւերով օգնութիւն կուգար, արմտիք և ուտելիք։ Այս տարի անանկ բան չկայ։ Ուստի, շատ մը Չեռնակորայիք Օսմ· բարբերէ հողը կ'ապաստանին։

—Փարիզի Աշխարհագրական Ընկերութիւնն իւր մեծ ոսկի չքադրամը տուաւ աշխարհագրութեան երեւելի հեղինակ Պ· Էլիզէ Ռըքլիւի։ Այս չքադրամ դուն ուրեք կը տրուի հեղինակաց, գրեթէ միշտ յատկացուած լինելով երկրախոյզներու, որք իրենց կեանքը վտանգելով, նորանոր երկիրներ կը ծանօթացնեն քաղաքակրթութեան։ Ուրիշ ոսկի չքադրամ մ'ալ Մոնաքոյի իշխանին տրուեցաւ, ծովային հոսանքներու վերաբերեալ իւր խուզարկութեանց համար։

—Հիւսիսային Անգլիոյ շոգենաւային ընկերութեանց ներկայացուցիչք որոշեցին կոչում ընել Անգլիոյ ամեն շոգենաւային եւ նաւաշէն ընկերութեանց, որպէս զի միաբանելով՝ պէտք եղած ձեռնարկներն ընեն՝ Միջերկրականի և Կարմիր ծովու միջեւ նոր ջրանց մը բանալու համար, Սուէզի ջրանցին զուգահեռաբար, զի այս ջրանց թէ՛ նեղ կուգայ և թէ բաժնեթղթոց մեծագոյն մասը Ֆրանսացւոց ձեռքը գտ-

---

—)(33)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ՌՈԲԻՆՍՕՆՆԵՐՈՒ ԴՊՐՈՑԸ

Կոտֆրէյ շատ լաւ տեսաւ ու որոշեց նաւակին ձեւը,—Բրաօ մըն էր, ինչ որ կը ցուցնէր թէ Ֆինա կղզին Մալէզեան կղզիներէն շատ հեռու չէր։ Բայց Մալէզեան կղզեաց բնակիչներն էին նաւակին մէջ գտնուողները· սեւամորթներ էին, կիսամերկ, ընդամենը տասներկու հատի չափ։

Վտանգը մեծ էր եթէ նշմարէին զիրենք։ Կոտֆրէյ այն ատեն ցաւ զգաց այդ դրօշը կանգնած ըլլալուն, այդ տարաբաղդ դրօշը զոր նաւէն չէին նշմարած, բայց զոր այդ վայրենիներն անտարակոյս պիտի տեսնէին։ Իսկ հիմայ զայն վար առնելը կարելի չէր, ալ շատ ուշ էր։

Շատ ցաւալի պարագայ, արդարեւ։

Եթէ յայտնի էր որ այդ վայրենիները նպատակ ունէին, մերձակայ կղզիէ մը մեկնելով, այդ կղզին գալ, թերեւս զայն անբնակ կը կարծէին, ինչպէս որ ալ էր իրօք, «Տրիմ»ի նաւաբեկութենէն առաջ։ Բայց դրօշը հոն էր որ մարդկային էակներու այդ ծովեզերքին վրայ ներկայութիւնը կը մատնէր։

Կոտֆրէյ չէր գիտեր ինչ ընէր, ինչ որոշում տար։

Ամեն պարագայի մէջ, ամենէն պէտք եղած բանը, և ամենէն ստիպողականը գիտել էր թէ վայրենիները կղզիին վրայ ոտք պիտի դնէի՞ն թէ ոչ։ Այնուհետեւ պիտի խորհէր ընելիքը։

Դիտակը աչքը, Բրաօին կը հետեւէր· տեսաւ որ հրուանդանին ծայրէն անցաւ, յետոյ դարձաւ, ծովեզերքին երկայնութեամբը վար իջաւ, և հուսկ ապա մտեցաւ նոյն իսկ գետաբերանին այն առուին որ երկու մղոն ճամբէ մը յետոյ Ուիլ-Թրիի քովէն կ'անցնէր։

Եթէ այդ վայրենիները առուակին ճամբան բռնելով վեր ելլէին, քիչ ատենէն սէքուօիաներու խումբին մօտ պիտի գային, և ասոր առաջքն առնելու ոևէ միջոց չկար։

Կոտֆրէյ և Թարթըլէթ շուտ մը իրենց բնակարանը դարձան, խնդիրն հիմայ ամեն բանէ առաջ քանի մը նախազգուշական միջոցներ ձեռք առնելու վրայ էր, որք կրնային զիրենք յանկարծակիի գալէ զերծ պահել և ինքզինքնին պաշտպանելու կարող ընել զիրենք։ Ասոր միայն կը խորհէր Կոտֆրէյ։ Գալով դասատուին, անոր գաղափարները բոլորովին ուրիշ ուղղութեան մէջ էին։

—Աս ի՞նչ բան է, կ'ըսէր, մեր ճակատագիրն է ասիկա։ Ասա՛նկ գրուած է։ Կարելի չէ ասոր ձեռքէն ազատիլ։ Կարելի չէ Ռոպէնսօն ըլլալ առանց վայրենիներով լեցուն նաւակի մը այցելութիւնն ընդունելու օր մը չէ օր մը։ Երեք ամիս չկայ որ հոս ենք, և ահա մէջտեղ ելան։ Ա՛հ, իրաւ որ, ոչ պարոն տը Ֆօէ, ոչ ալ պարոն Վայս չափազանցեր են իրողութիւնները։ Ալ ասիկա գիտնալէ ետք ելլի Ռօպէնսօն եղիր։

—Խե՛ղճ Թարթըլէթ, մարդ ինքնիրեն Ռօպէնսօն չըլլար, դէպքերը զինքը Ռօպէնսօն կ'ընեն, և այդ կերպով չէիր խօսեր երբ Անգլիացի և Զուիցերիացի երկու վիպասաններու դիւցազներուն վիճակին կը բաղդատէիր քու վիճակդ։

Ահաւասիկ ինչ զգուշութիւններ ձեռք առաւ Կոտֆրէյ Ուիլ-Թրի դարձածին պէս։

Սէքուօիային մէջ վառուած կրակը մարեցին, մոխիրներն ալ ցրուեցին, որպէս զի բնաւ հետք մը չմնայ անոնցմէ։ Աքաղաղ, հաւ, վառեակ, ամենքն ալ հաւնոցը մտած էին գիշերը հոն անցընելու համար, զանոնք ալ ապահովութեան մէջ դնելու համար հաւնոցին մուտքը մացառներով գոցեցին· միւս անասունները, ակութի, ոչխար և այծ, մարգագետնին մէջ քշեցին, բայց շատ ցաւեցան որ զանոնք ալ գոմի մը մէջ չէին կրնար փակել· բոլոր գործիքներն ու աւարկաները իրենց բնակարանը տարին, դուրսը բան մը չձգեցին որ մարդկային էակներու անկէ անցած ըլլալը յայտնէր։ Յետոյ դուռը լաւ մը գոցեցին, ու Կոտֆրէյ և Թարթըլէթ Ուիլ-Թրիին մէջ տեղաւորուեցան նստան։ Այդ դուռը, սէքուօիայի կեղեւէ շինուած, բունին կեղեւին հետ կը խառնուէր, և վայրենիներուն աչքէն կրնար խուսափիլ, որք շատ ուշադրութեամբ պիտի չնայէին անշուշտ։ Նոյն բանն ըրին երկու պատուհաններուն, որոնց փեղկերը խնամքով փակեցին։ Յետոյ, ամեն բան մարեցին բնակարանին մէջ, որ կատարեալ խաւարի մէջ թաղուեցաւ։

Ո՜րչափ երկայն թուեցաւ այդ գիշերը։ Կոտֆրէյ և Թարթըլէթ դուրսէն եկած ամենէն փոքր ձայներն իսկ մտիկ կ'ընէին։ Չոր ոստի մը ճարճատիւնը, հովին մէկ սուլումը կը սարսռեցնէին զիրենք։ Կը կարծէին լսել ծառերուն տակ քալող մարդոց ոտնաձայնը։ Իրենց կը թուէր թէ Ուիլ-Թրիի շուրջը կը թափառէին։ Այն ատեն, Կոտֆրէյ, պատուհաններէն մէկուն մօտենալով, փեղկը քիչ մը վեր կ'առնէր ու մութին մէջ կը նայէր անձկագին։

Ոչի՛նչ տակաւին։

Սակայն Կոտֆրէյ քիչ ատենէն ոտնաձայններ լսեց հողին վրայ։ Ականջը այս անգամ չէր կրնար սխալ լսած ըլլալ։ Նորէն նայեցաւ, բայց տեսաւ որ այծերէն մին էր որ ծառերուն տակ կուգար պատսպարուիլ։

Արդէն, եթէ վայրենիները յաջողէին սէքուօիային մէջ հաստատուած բնակարանը գտնել, Կոտֆրէյ որոշումը տուած էր· Թարթըլէթը քաշելով հետը վեր պիտի հանէր ու բացուածքէն դուրս ելլելով ծառին վերի ճիւղերուն մէջ պիտի պահուըտէր, ուրկից աւելի լաւ կարելի էր ինքզինքնին պաշտպանել։

Իր տրամադրութեան տակ ունենալով հրացաններ և բէվօլվէրներ, շատ ալ կապար ու վառօդ, թերեւս կարենար յաղթել տասներկու հատի չափ վայրենիներու որք բնաւ հրազէն չունէին։

Եթէ այդ վայրենիները աղեղներ ու նետեր ունէին ու վարէն ատոնցմով կռուէին իրենց հետ, հաւանական չէր որ անոնք ունենային առաւելութիւնը վերէն ուղղուած պատուական հրացաններու դէմ։

Եթէ ընդհակառակն բնակարանին դուռը կոտրելով ջանային ներսէն վեր ելլել մինչեւ վերի ճիւղերը, շատ դժուարաւ պիտի կրնային ընել այդ բանը, որովհետեւ ստիպուած էին անցնիլ նեղ բացուածքէ մը զոր պաշարեալները դիւրաւ կրնային պաշտպանել։

Կոտֆրէյ այս պատահականութեան վրայ բնաւ չխօսեցաւ Թարթըլէթին։ Խեղճ մարդը բաւական սարսափած էր արդէն Բրաօին գալուստէն։ Եթէ միտքը բերէր որ ծառին վերի մասին մէջ թերեւս ապաստանելու ստիպուէր ինչպէս արծիւի բոյնի մը մէջ, քիչ մը հանդարտութիւն չէր կրնար տալ իրեն։ Եթէ հարկաւոր ըլլար, վերջին վայրկեանին Կոտֆրէյ պիտի քաշէր տանէր զայն իր հետ, առանց նոյն իսկ բացատրութիւն տալու ժամանակ ձգելու։

Գիշերը վախի եւ յոյսի փոխ առ փոխ զգացմանց մէջ անցաւ։ Ոչ մէկ ուղղակի յարձակում կրեցին Ուիլ-Թրիի երկու բնակիչները։ Վայրենիները մինչեւ սէքուօիաներու խումբը չէին յառաջացած։ Թերեւս լոյսին ծագելուն կը սպասէին որպէսզի կղզիին մէջ աւելի առաջ երթային։

«Հաւանականաբար այդպէս պիտի ընեն, կ'ըսէր Կոտֆրէյ, քանի որ մեր դրօշը կը ցուցնէ իրենց թէ այս կղզին բնակեալ է։ Բայց անոնք տասներկու հոգիի չափ են և զգուշութիւններ ձեռք պիտի առնեն։ Կրնա՞ն ենթադրել թէ գործերնին երկու նաւաբեկեալներու հետ պիտի ըլլայ։ Ո՛չ, լոյսը ծագելէն յետոյ պիտի յառաջանան կղզիին մէջ... եթէ արդէն տեղ մը գտած ու հաստատուած չեն։

—Եթէ նորէն նաւակնին նստելով ետ չդառնան լոյսը ծագելուն պէս, պատասխանեց Թարթըլէթ։

—Նորէն նաւա՞կ նստիլ։ Այն ատեն ի՞նչ ընելու եկան Ֆինա կղզիին մէջ մէկ գիշեր մը։

—Չեմ գիտեր, պատասխանեց դասատուն որ իր սարսափին մէջ ուրիշ կերպով չէր կրնար բացատրել գալուստն այդ վայրենիներուն բայց եթէ մարդկային միս ուտելու պէտքին համար։

—Ինչ որ ալ ըլլայ, շարունակեց Կոտֆրէյ, վաղը առաւօտ եթէ այդ վայրենիները Ուիլ-Թրի չգան, պիտի երթանք նայելու թէ ինչ եղած է, ուր գացած են։

—Մե՞նք...

—Այո, մենք... Ամենէն մեծ անխոհեմութիւնն իրարմէ բաժնուելնիս կ'ըլլայ։ Ո՞վ գիտէ, կեդրոնական անտառին մէջ պահուիլ, քանի մը օր հոն մնալ կարելի է պէտք կ'ըլլայ, մինչեւ Բրաօին մեկնումը։ Ոչ, միասին հոս կը մնանք, Թարթըլէթ։

—Սո՛ւս... ըսաւ դասատուն դողդոջուն ձայնով մը, կարծեմ դուրսը ձայն մը կայ։

Կոտֆրէյ նորէն մինչեւ պատուհանը երկնցուց գլուխը և իսկոյն վար իջաւ վերստին։

—Ո՛չ, ըսաւ։ Դեռ կասկածելի բան մը չկայ։ Մեր կենդանիներն են որ ծառին մօտ կուգան կոր։

(Շարունակելի)

նուելով՝ հականգլիական ոգւով մը կը մատակարարուի, որով միշտ դժուարութիւնք կը յարուցուին անգլ. շոգենաւային ընկերութեանց դէմ։

—Նախկին Թագուհի ի մօտոյ քաղաքական գրքոյկ մը պիտի հրատարակէ, իսկ և Միլան Թագաւորի ամուսնական և այլ վէճերուն վերաբերեալ հետաքրքրաշարժ պաշտօնագրեր և այլ վաւերական ծանօթութիւններ պարունակող։

ԻՌԼԱՆՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Նոյն օրն յորում Պ. տը Մրէսինէի դահլիճը կը տապալէր, Պ. Պալֆուր, Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովոյ նոր վարիչն, որ երբեմն Իռլանտայի վարչապետ կարեւոր փորձառութիւն ստացած է քոյր— կղզւոյն գործոց, իւր խոստացած մեծագոյն ծրագրերէն մին ներկայեց ժողովոյն, Իռլանտայի գաւառային երեսփոխանական վարչութեան վերաբերեալ ծրագիրն։ Ասով կը սահմանէ գաւառային և գաւառակային ընտրական ժողովներ, որք տեղական գործերը պիտի մատակարարեն, բայց որպէս զի գործը կատարեալ ինքնօրինութեան չյանգի, այս ժողովոյ մէջ կը գտնէ ընական իրաւամբ անդամներ, որք կառավարական և ընչատէր դասերը պիտի ներկայացնեն, և կ՚ապահովէ որ տեղւոյն ժողովրդեան փոքրամասնութիւնն եւս արժանապէս ներկայացուի այն ժողովոյ մէջ։ Ուրիշ վերապահութիւն մ՚ալ ընելով, կը սահմանէ որ եթէ այս ժողովք հանրային դրամներն ի զուր վատնեն, կամ զօշաքաղութիւն գործեն, փոխարքայի հրամանագրով կամ դատարանի մը վճռով այն ժողովոյ անդամք պաշտօնանկ կարենան լինել։ —Այս ծրագիր, այս սեղմումներով որք անվստահութիւն կը ցուցնեն Իռլանտացւոց վրայ, պաղ ընդունելութիւն գտաւ։ Իռլանտացւոց երկու խմբակներն եւս միաձայնաւ մերժեցին զայն։ Նկատողութեամբ փութացին իրենց գժգոհութիւնն յայտնել։ և պահպանողական կուսակցութեան մէջ իսկ քննադատութեան ձայներ լսուեցան։ Տէյլի Թէլէկրաֆ պահպանողական լրագիրը գրեց որ եթէ Իռլանտացւոց վրայ չէք վստահիր, եթէ չէք հաւատար որ անոնք անգլիացի և սկովտացի ժողովրդոց չափ արժանիք եւ կարողութիւն ունին իրենց գաւառային գործերն իրենք վարելու, ինչո՞ւ այսպիսի ծրագիր մը կը շինէք։ Մա՞րդ խաբելու համար է։ Իսկ եթէ Իռլանտայիք գաւառային ինքնօրինութեան պահանջած հասուն վիճակին հասած են արդէն, ընդէ՞ր այսքան սեղմումներ, և Անգլիոյ և Սկովտիոյ մէջ նմանը չտեսնուած վերապահումներ։ Այս ծրագիր Իռլանտական քաղաքաց անգամ իշխանութիւն չի տար ոստիկանութեան վրայ, որ կեդրոնական վարչութեան ձեռքը կը մնայ։ Այսքան անվստահութիւն Իռլանտացւոց զայրոյթը կը շարժէ։ Ի մի բան, այս ծրագիր չի զօրացներ Լորտ Սալիզպըրիի Նախարարութեան խորհրդարանական կացութիւնը։ Կ՚ըսուի թէ անգամ մը խոստացած գտնուելուն համար է որ պահպանողական վարչութիւնն իւր ծրագիրը բերած է ժողովոյն, և թէպէտ Պ. Պալֆուր շատ պայծառ կերպիւ խօսեցաւ, բայց անիրեւ էր թէ համոզում և հաւատք կը պակսէին իրեն։

Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Պուլկար կառավարութիւնն ընդհանուր պատուէր մը հանելով հրամայեց որ իշխանին ծննդեան տարեդարձը, փետր. 14/26, վայելուչ հանդէսներով տօնուի բովանդակ ժողովրդեան կողմէ։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Խտիվեյէ շոգենաւային վարչութիւնն երեք նոր շոգենաւեր ապսպրած էր Գլասկոյի գործարանի մը։ Առաջինն Աղեքսանդրիա ժամանած լինելով, իւր պաշտօնական փորձերը կատարեց, և մի քանի օրէն գործի կ՚սկսի։ «Թեվֆիգը Ռապպանի» անուամբ այս նոր շոգենաւ համակ պողպատեայ է, 2,000 տակառաչափ, 14—16 ծովային մղոն հանգիստ կ՚ընթանայ, և սահմանուած լինելով Աղեքսանդրիոյ, Պիրէոսի և Կ. Պոլսոյ միջեւ ուղեւորաց և ապրանաց արագ փոխադրութեան, ճամբորդներու համար հանգստաւէտ ամեն պայման կը ներկայացնէ։ 300 ոտք երկայնք, 35 ոտք լայնք և 26 ոտք խորութիւն ունի։ Մեքենայք նորագոյն կատարելութեամբք օժտեալ։ Առաջնակարգ ուղեւորաց ընդարձակ դահլիճը մանաւանդ շատ գեղակերտ յօրինուած է։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Պիրէոսէ կը ծանուցուի թէ վերջին երեք շաբաթներու միջոցին տեղւոյն մաքսատան հասոյթք ըզգալապէս պակսած են, 66 առ 100 համեմատութեամբ, և օր ալ եղած է որ հինգ փարայի մաքս չէ վճարուած։— Հելլենական անխափ թերթեր կը շարունակեն շատ մութ նկարագրել իրենց երկրին ելմտական տագնապը։ Սնանկութեան մը վտանգը չէ հեռացած բոլորովին, և յանիսի կտրօնին համար շատ հոգ կ՚ընեն։

—Յունաստանի չափ տագնապեալ երկիր մը այս պահուս Սպանիան է, ուր Պետական Պանքային բաժնետէրք նորէն ծանր անկում մը կրեցին այս օրերս։

ՍԵՐՊԻԱ

Սերպ կառավարութիւնն իւր Կ. Պոլսոյ դեսպանին հրահանգ տուեր է պէտք եղած խնդիրքը մատուցանել մի կողմէ կայս. կառավարութեան և միւս կողմէ Մեծ. Պատրիարքարանին՝ Փրիզրէնի, Իսքիւպի և Օհրիտայի թեմերուն մէջ սերպերէն ժամերգութեան և սերպական վարժարանաց հաստատման համար։

ՅԱՄԵՐԻԿԱ

Ինման շոգենաւային մեծ ընկերութիւնն Նիւ Եորքէն ի Լիվրբուլ հեռագրեց իւր գործակալներուն որ Միացեալ Նահանգաց համար Ռուսիոյ Հրէից տոմսակ չտան։

ԱԶԳԱՅԻՆ
Լուրեր

Վաղը, Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հօր անուան տօնախմբութիւնն ըլլալով, Պատրիարքարանի մէջ ընդունելութիւնք պիտի կատարուին։

Գահիրէէն կը գրեն մեզ փետրվար 6/18 թուականաւ, թէ Եգիպտոսի Հայոց առաջնորդ Գեր. Տ. Գէորգ Ծ. վարդապետ Իսքիւճեան որ ինֆլուէնցայէ բռնուած՝ անկողնոյ կը ծառայէր, ապաքինած ըլլալով, ամսոյս 4ին առաջին անգամ պատիւ ունեցեր է ներկայանալ Բարձր. Խտիվ Աբպաս փաշային։

Ընդունելութիւնն եղած է յոյժ սիրալիր ու յարգական, և տեւած է մէկ քառորդ ժամ։ Գեր. Իսքիւճեան Հայրն իր և Եգիպտաբնակ Հայոց շնորհակալութիւնները մատուցեր է Ն. Բարձրութեան որ գոհունակութիւն եւ շնորհակալութիւն յայտներ է։

Առաջնորդ Ս. Հայրը նոյն օրն յաջորդաբար այցելութիւն տուեր է նաեւ Ահմէտ Մուխթար փաշային և Նուպար փաշային, խնդակցութիւն յայտնելով իրենց վերջին հիւանդութենէն ապաքինած ըլլալնուն համար, և սիրալիր մեծարանօք ընդունուեր է այդ երկու բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն կողմէ։

Թիֆլիզի Վրայ Իվէր լրագիրն հետեւեալը կը հաղորդէ.—«Սրանից առաջ ադմինիստրացիան Էջմիածնից Օրեօլ և Պօլտավ քաղաքները աքսորեց Սուքիաս և Ներսէս եպիսկոպոսներին. այժմ այդ եպիսկոպոսները իրանց արդարացնող խնդիրք են ներկայացրել կառավարութեան և իրաւունք են խնդրում, որ իրանց թոյլ տրվի մասնակցել Էջմիածնում լինելի կաթողիկոսական ընտրութեան։»

Թոփգաբուի ժողովք հանրագիր մը մատուցելով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և յայտնելով որ տեղւոյն թաղական խորհրդոյ ու վարժարանի հոգաբարձութեան միջեւ անհամաձայնութիւն մը ծագած է, խնդրած էին քննիչ մը ղրկել։ Արդ, Ն. Ամենապատուութեան հրամանաւ՝ կրթական տեսուչ Կարապետ Էֆէնտի Իսքիւճեան Թոփգաբու երթալով հարկ եղած քննութիւնը կատարեր և երկու կողման միջեւ համաձայնութիւն գոյացնելով ըստ այնմ տեղեկագրեր է առ Ս. Պատրիարք Հայրն։

Տնտեսական Խորհուրդն երէկ իւր շաբաթական նիստը կազմեց ի Պատրիարքարան և Գումգաբուի Մայր վարժարանը Տիպար-Ուսումնարանի վերածելու խնդրոյն վրայ խորհրդակցեցաւ Մայր եկեղեցւոյ և շրջակայ թաղական խորհրդոց հետ և որոշեց խառն նիստ մը կազմել Ուսումնական Խորհուրդին հետ։

Երեւանում, ինչպէս մեզ գրում են, եկեղեցական պատգամաւորների ընտրութիւնները կայացել են արդէն։

—փետրվարի 2ին, կիրակի օր, կատարվել են Թիֆլիսի 9 եկեղեցիներում (Կուր գետի ձախ կողմում) եկեղեցական պատգամաւորի ընտրութիւններ։ Միայն Նաւթլուղի եկեղեցում ընտրութիւնները յետաձգվել են նախագահող քահանայի հիւանդութեան պատճառով, նմանապէս յետաձգվել են արդէն երկրորդ անգամ ընտրութիւնները և Մէյդանի Ս. Գէորգ եկեղեցում, երեւի նոյնպէս քահանայի հիւանդութեան պատճառով։ Ահա ընտրվածների անուանացուցակը. Հաւլաբարի Ս. Կարապետ եկեղեցում՝ Սարգիս Ղալալեան, Ներսէս Ամիրբեկեան, Կարապետ Քոչարեան։ Ս. Մինաս՝ Նազար Սփեան, Ստեփան Մալխասեան, Նազար Ղազարեան։ Ջոգրաբաշ՝ Նիկողայոս Նիկողոսեան, Աբրաղեան, Գէորգ Թարխանեան։ Էջմիածնեցոց՝ բժ. Նփ. Աղամալեան, Կարապետ Ղալումեան, Ստեփան Ծատուրեան։ Ս. Լուսաւորիչ՝ Աղասի Մելիք-Ալվաղեան, Գաբրիէլ Իշխանեան, Սարգիս Մանուէլեան։ Շամքորեցոց՝ Գրիգոր Ղարագէօզեան, Արշակ Ղօնդաղսազեան, Յովհաննէս Թայիրեան։ Ջուղուբէթի եկեղեցում՝ Գէորգ Եւանգուլեան, Իգն. կոնստ. Բեհրութեան, Զաքարեան։ Կուկիայի Թանդոյեան եկեղեցում՝ Գրիգոր Տէր-Յովհաննիսեան, Աղասի Տէր-Աստուածատուրեան, Սարգիս Առաքելեան։ Կուկիայի Աստուածածին եկեղեցում՝ Գրիգորեան, Աբրահամ Յարութիւնեան, Գէորգ Աքիմեան։

—Տեղական լրագիրները լսել են, որ Տէր-Կոնստանտին քահանայ Արարատեան, որը մասնակից էր Ջորջնէքի կամուրջի շինութեան գործին՝ տեղական հայոց հոգեւոր իշխանութեան հրամանով զրկված է քահանայութեան իրաւունքից։

—Տեղական լրագիրները լսել են, ի միջի այլոց և վրայ «Իվէր» լրագիրը, որ Թիֆլիսի հայոց կոնսիստորիայի երկու անդամները՝ տէր Ղեւոնդ Խարազեանց և տէր Գէորգ Գալուստեանց հեռացրած են իրանց պաշտօններից կամուրջի գործի առիթով սկսած քննութեան ժամանակ։ (Մշ.)

Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ հետեւեալ շրջաբերականն ուղղուած է մայրաքաղաքիս Թաղական Խորհրդոց.

Մեծապատիւ Ատենապետ Էֆէնտի,

Որպէս յայտնի է Պատ. Խորհրդոյդ, ծաղկի սարսափելի հիւանդութիւնն որ ի սկզբանէ անտի վտանգ և մահ կ՚սպառնայ մանաւանդ դպրոցական երկսեռ ուսանողաց անմեղ կենացը, սկսած է դարձեալ իւր անխնայ կոտորածներ։

Նորա մահասու հարուածոց դէմ գլխաւոր դարման ճանչցուած է արդարեւ պատուաստն։

Ազգային Կեդր. Վարչութիւնն քանիցս փութացած էր պարբերական հրահանգօք հրաւիրել զՊատ. Թաղական Խորհուրդս եւ Հոգաբարձութիւնս տնօրինել անյապաղ զարժանն ի մասին Թաղային Վարժարանաց երկսեռ ուսանողաց պատուաստման։

Արդարութեան գործոց Պաշտօնատունն եւ Պետական Խորհրդոյ որոշմամբ՝ յանձնարարած է իւր վերջին պաշտօնագրովն՝ առ Ազգային Պատրիարքարանն՝ անյապաղ հսկողութիւն ի գործ դնել պատուաստի մասին ներփակեալ կանոնաց անթերի (¹) գործադրութեանը։

Հետեւաբար Ուսումնական Խորհուրդս պարտ կը համարի այսու շրջաբերականաւ հրաւիրել Պատ. Խորհուրդդ որ վերջին ծայր փոյթ տանի պատուաստել տալու Վարժարանիդ երկսեռ ուսանողներն ըստ սահմանեալ կանոնաց, չ՚ընդունելու երբեք այսուհետեւ ո և է նորեկ ուսանող առանց պատուաստի վկայականի։

Այս առթիւ Խորհուրդս պատշաճ կը համարի յանձնարարել Ձեզ, որ կոչումն ընէք տեղւոյդ մի անձնուէր բժշկի՝ այցելել իբր պատուակալ բժիշկ ի վարժարանդ եւ հսկել տեղւոյդ ուսանողաց թէ՛ ընդհանուր առողջապահական վիճակին եւ թէ՛ յիշեալ պետական կանոնաց անթերի գործադրութեան։

Մնամք յարգանօք
Ի դիմաց Ուսմ. Խորհ. Ազգ. Կեդ. Վարչ.
Ատենադպիր Ատենապետ
Գ. ՔԻՐԷՍՃԵԱՆ Օ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
1 Փետր. 1892
Կ. Պոլիս (Կնք.)

ՀԱՅ ԴՊՐԱՏՈՒՆ ՄԸ

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու ազնիւ հասարակութեան և ի մասնաւորի պատուարժան յաճախորդացս թէ՛ գրատունս և նորա վերաբերեալ բոլոր գործառնութիւնք փոխադրուած են Պարոն Պօղոս Պալենցի անուան, որ յաջորդած է ինձ, և որ ամեն ջանք ի գործ պիտի դնէ գրատան յաճախորդներն գոհացնելու համար։

Խորին շնորհակալեօք յայտնելով բոլոր տեղացի եւ գաւառացի յաճախորդացս այն վստահութեան համար որով պատուեցին զիս ցայժմ, կը խնդրեմ որ նոյն վստահութիւնը շարունակեն նաեւ իմ յաջորդիս՝ իւր ձեռնարկին մէջ յաջողելու և յառաջադիմելու համար.

ՅՈՎՍԷՓ ԳԱՎԱՖԵԱՆ

* * *

Ստորագրեալս վաղեմի գործակատար Բերայի հանրածանօթ Վայս գրատան, պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ՝ Յովսէփ էֆ. Գավաֆեանի հինաւուրց գրատունը գնած ըլլալով, ամեն խնամք ի կիր պիտի արկանեմ գոհացնելու համար տեղացի եւ գաւառացի պատուարժան յաճախորդներն թէ գներու չափաւորութեան և թէ յանձնարարութեանց խնամօք գործադրութեան մասին։

Յուսալով որ ազնիւ հասարակութիւնն, ազգային վարժարանաց տնօրէնութիւնք, և առ հասարակ բանասէրք իւրեանց ձեռնտուութիւնն չպիտի զլանան յինէն սոյն ձեռնարկութեանս մէջ յաջողելու եւ յիշեալ դրատունը շարունակելու համար, կը փութամ խորին շնորհակալեօք յայտնել կանխաւ եւ հրապարակաւ։

Պ. ՊԱԼԵՆՑ
1—2

ԱԶԴ

Փորձ երիտասարդ մը պատրաստ է տնօրէն դաստիարակի պաշտօն ստանձնել Պոլսոյ Ազգ. վարժարանաց մէջ։

Կարող է նաեւ այցելութեամբ մասնաւոր տուներու մէջ դասեր աւանդել հայերէնի, Թուրքերէնի, ֆրանսերէնի, գծագրութեան և գեղագրութեան։

Դիմել «Արեւելք»ի խմբագրութեան։

Ներքին լուրեր

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Էվգաֆի Վսեմ. նախարարն երէկ կայս. պալատ գնացին և ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

—Ահմէտ Էյուպ փաշա, որուն պաշտօն յանձնուած է տանիլ Եգիպտոսի Խտիվ Բարձր. Աբպաս փաշայի շնորհեալ կայս. Ֆէրմանը, երէկ կայս. պալատ գնաց և Վեհ. Սուլթանի ինչ ինչ հրամաններն ստացաւ իւր պաշտօնին վերաբերմամբ։

ԼԻԱԳԱԹԻ ՇՔԱԴՐԱՄ

Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Լիագաթի արծաթ շքադրամ շնորհել Պոլսոյ Ռուսիկանաց Ժողովին Նախագահ Հիւսնի պէյի և ոստիկան Հիւսէյինի, Մէհմէտ Խալիլ ու Սալիհ էֆէնտիներուն։

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՀՈՒԱՅԴ

Նախընթաց օր, ուշ ատեն, այրի տիկին Հուայդ և դուստրը՝ տիկին Կէյժէր, ընկերակցութեամբ անգլիական դեսպանատան առաջին թարգման Սըր Ալֆրէտ Սանտիսոնի, գնացին ի կայս. պալատ, ուր պատիւ ունեցան Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու, որուն մեծարանաց արժանացան։ Ն. Վեհափառութիւն հրաւիրեց զՏիկ. Հուայդ եւ իր դուստրն ինչպէս նաեւ զՍըր Ալֆրէտ Սանտիսոն՝ մասնաւոր սեղանի մը որ պատրաստուած էր ի պատիւ իրենց։

Ցաւարտ ունկնդրութեան, Վեհ. Սուլթանն իբր յիշատակ՝ ապարանջան մը նուիրեց առ Լէտի Հուայդ և քայթ մը առ տիկին Կէյժէր։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նկմաւոյեցի յանձնաժողովն երէկ եւս ի նիստ գումարուեցաւ ընդ նախագահութեամբ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։ Կայս. անձնական Գանձուն նախարար Վսեմ. Միքայէլ էֆէնտի Փորթուգալ ներկայ գտնուեցաւ այդ նիստին։

—Աւստրիական, գերմանական և ֆրանսական դեսպանք երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. խորհրդականին հետ։

ԽԱԼԻՏ ՊԷՅ

Ատանայի նոր կուսակալ և Թէհրանի օսմանեան նախորդ դեսպան Խալիտ պէյ երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց և ուղղակի կայս. պալատ երթալով արժանացաւ կայսերական մեծարանաց։

Խալիտ պէյ յետոյ Բ. Դուռն երթալով այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Ներքին ու Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարներուն և Արտաքին գործոց Նախարարութեան Վսեմ. խորհրդականին։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Լրագրոյս երէկի թուով ծանուցեալ Ռումէլիի երկաթուղեաց կարգադրութիւնը, թէեւ տակաւին վերջնապէս հաստատեալ չըլլայ կայս. Իրատէով, արդէն նպաստաւոր տպաւորութիւն ըրած է հրապարակաց վրայ և այս թուղթեր լաւ կը բռնուին, ինչպէս կերեւի մեր արժէթղթոց ամենօրեայ ցուցակին մէջ։

* * *

Տէտէ Աղաճի և կամ լաւ եւս Ֆէրէճիքի և Սէլանիկի միջեւ երկաթուղւոյ շինութեան համար քանի մը առաջարկներ մատուցուած են կայս. կառավարութեան, որոցմէ երկուքը մանաւանդ գրաւած են Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան ուշադրութիւնը։ Միոյն հեղինակն է Պ. Իզիտոր Պիրիքօ, որ կը պահանջէ 16,000 Ֆրանքի պետական երաշխաւորութիւն առ մէն մի քիլոմեթր և միւսինը՝ Պ. Ռընէ Պօտոյի, որ 15,700 ֆրանք կուզէ այդ նպատակաւ։ Պ. Պիրիքօ, որ ներկայացուցիչն է Պ. Օբէնհայմի, առ Պ. Ֆանյօն յանձնարարուած էր Պ. Ռիպօի կողմէ, արտաքին գործոց նախարար Ֆրանսայի։

ՆՈՒԷՐ

Աւստրիոյ Ֆրանձ Եօզէֆ կայսեր ազգականներէն Ֆէրտինանտ Սալվաթոր իշխանն անցեալները մայրաքաղաքս այցելելով Վեհ. Սուլթանին հիւր եղած էր։ Արդ, Ֆրանձ Եօզէֆ կայսրն՝ ի յիշատակ այս ուղեւորութեան, ծխախոտի ոսկի տուփեր նուիրած է Խարիճիյէի արարողապետ Իպրահիմ պէյի և կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշայի։ Այդ տուփերու վրայ քանդակուած են Ֆրանձ Եօզէֆ կայսեր անուան սկզբնատառերը։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԶՄԻՒՌՆԻՈՅ

Զմիւռնիոյ շոգենաւային Համիտիյէ ընկերութեան վարչութիւնն անցեալ հոկտեմբերէն ի վեր Պալեօզեան Վսեմ. Մատթէոս էֆէնտիի յանձնուած է և այդ թուականէն ի վեր թէ ընկերութեան հասոյթն աւելցած և թէ վարչութիւնը կանոնաւորուած է շնորհիւ Մատթէոս էֆէնտիի յառաջդիմասէր ջանից։ Ս...ն Պալիօզեան էֆէնտիի ձեռք բերած այս արդիւնքը շնորհակալութեան ու գոհունակութեան արժանի գտնելով, կը հրատարակէ 1306 ու 1307 տարիներու նոյեմբեր, դեկտեմբեր եւ յունվար ամիսներու հասոյթից բաղդատական մէկ հաշիւն, ուրկից կ՚երեւի թէ երեք ամսուան մէջ յիսուն հազար ղրուշէ աւելի հասոյթի աւելցութիւն մը ձեռք բերուած է։

ԲԱՄՊԱԿԻ ԽԻՂ

Մաքսային վերատեսչութիւնն որոշած է որ մայրաքաղաքս բերուած բամպակի խղերուն մէջ մաքսատանց պաշտօնեայներու կողմէ մնդիկ խառնուի, որպէս զի կարելի չըլլայ ուրիշ խղերու հետ խառնելով վաճառել՝ իբր ձէթ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՄԻՋՆՈՐԴՔ

Որոշուած էր որ առեւտրական միջնորդք՝ բօլիցաճիներու և քօմիսիօնճիներու նման՝ իրենց թէզքէրէներն ստանան Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութենէն։ Արդ, նոյն Նախարարութիւնը, կ՚ըսէ Ս...ն, տեղեկանալով որ առեւտրական միջնորդներու արհեստապետը կ՚ամփէ զանոնք որ թաղապետական շրջանակներէն թէզքէրէ առնուն, հարկ եղած յանձնարարութիւններն ըրած է որոյ որ անկ է որպէս զի հասոյթից նուազման պատճառ եղող այդ պարագայի առաջքն առնուի։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱ

Առողջապահական Վարչութիւնն հետեւեալ շրջաբերականն ուղղած է երէկ քարանթինայի կայարանաց.

Առողջապահական խորհրդոյն որոշմամբ, Սուրիոյ ծովեզերքէն՝ Լաթաքիայէն սկսեալ (առանց այս նաւահանգստին) մինչեւ Եաֆա եկած նաւերուն վրայ ի գործ դրուած հնգօրեայ քարանթինան 1892 փետր. 11/23էն անդին վերցուած է և անոր տեղ բժշկական քննութիւն հաստատուած է։

Սակայն, գաղթական և զօրք փոխադրող նաւերն, ըստ առաջնոյն, պիտի ենթարկին հնգօրեայ քարանթինայի։

Ընդհ. Տնօրէն
ՏՐ. ՔՈՉՈՆԻ
Կ. Պոլիս 11/23 փետր. 92

ՍՈՒԼԹԱՆԻՅԷ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Սուլթանիյէ վարժարանին ուսմանց ծրագրոյն բարեփոխման համար կազմեալ յանձնաժողովն իւր տեղեկագիրը պատրաստած է զոր պիտի մատուցանէ Բ. Դրան։

Ուսմանց ծրագրոյն վրայ կատարելի բարեփոխութեամբ՝ թուրքերէն, ֆրանսերէն և այլ լեզուաց ինչպէս նաեւ այլ և այլ ուսմանց աւանդման եղանակը պիտի կանոնաւորուի ու դիւրացուի։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ

Թուրքիոյ և Ֆրանսայի միջեւ վերանորոգելի առեւտրական դաշնագրոյն համար ֆրանսական դեսպանատան կողմէ կարգեալ պաշտօնեայք երէկ Բ. Դուռը գնացին և Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Յարութիւն փաշայի հետ այդ առթիւ նախնական խորհրդակցութիւն մը ունեցան։

ԱԶԴԱՐԱՐԱԳԻՐ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՍՉՈՒԹԵԱՆ

Նկատելով որ Լ. Հէրալտ լրագիրն համարձակած է փետր. 8/20 շաբաթ օրն յաւելուածական տպագրութիւն մը ընել, առանց ըստ օրինի արտօնուելու։

Նկատելով որ այսպէս վարուելով՝ Լ. Հէրալտ ոչ միայն տպագրական օրինաց դէմ գործած է, այլ նաեւ թերացած է ներկայացնել զայն նախնական գրաքննութեան, որուն կ՚ենթարկուին Թուրքիոյ մէջ հրատարակեալ բոլոր լրագիրք.

Օտար Մամլոյ Դիւանը ներկայ ազդարարագիրը կ՚ուղղէ Լ. Հէրալտի պատասխանատու-հրատարակչին, ծանուցանելով որ եթէ այսօրինակ դէպք մը կրկնուի, իր լրագիրը պիտի ենթարկի ամենախիստ պատժոյ։

Լ. Հէրալտ լրագիրը կը հրաւիրուի հրատարակել ներկայ ազդարարագիրն իր մօտաւորագոյն թուոյն մէջ։

Օտար Մամլոյ Դիւանի Տնօրէն
Ա. ՄԱՃԻՏ
10/22 փետր. 1892

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

«Էնտէբանտանս Պելժ» լրագրոյն մէջ հետեւեալն հրատարակուած է.

Պ. Նակելմաքէրս, որ քանի մը օրէ ի վեր աստ դարձած է, կ՚առաջարկէ այժմ կառավարութեան՝ միացունել և միահամուռ ձեռնարկել Պանտրըմա-Գօնեայի երկաթուղւոյն շինութեան իր ճիւղերուն հետ և Զմիւռնիա-Գասապա-Ալաշէհիրի գծին գնման. միեւնոյն ժամանակ արտօնութիւն կ՚ուզէ Գօնեայի և Ալաշէհիրի միջեւ շինութեանց ձեռնարկելու, այս վերջին կէտն սկսելով։ Զմիւռնիա-Գօնեայի գծին համար 85 միլիոն ֆրանք պէտք է, որուն 40 միլիոնը Զմիւռնիա-Գասապա-Ալաշէհիրի գծին ուղղակի գնման համար, և գրեթէ 45 միլիոն՝ այն 300 քիլոմեթրի շինութեան համար որ կը գտնուի Ալաշէհիրի և Գօնեայի միջեւ։ Գօնեայի Նահանգին և շրջակայից և յատկապէս Տաւրոսի գտնուող գաւառաց մէկ մեծ մասը այսպէս հաղորդակցութեան պիտի մտնեն Միջերկրական ծովուն հետ։

Անգամ մը որ Գօնեա հասնի, Պ. Նակելմաքէրս գլխաւոր գծին և իր ճիւղերուն մնացեալ մասը կ՚ուզէ բաժնել 200 քիլոմեթրնոց սահմաններու կամ ճիւղերու, որք հետզհետէ աւարտելով շահագործման յանձնուին, վերջի պահելով Պալըքէսէրի ճիւղն որ օսմ. կառավարութեան կողմէ ստոյգ կերպով ընդունուած ծրագիր մը կ՚երեւայ իրեն և որ կրնայ յառաջիկային ալ իրականանալ, եթէ պայմաններու մասին համաձայնութիւն գոյանայ։ Բոլոր ցըրուեալ տարրերն հաւաքել իր արտօնութեան մէջ, միակ և ուղղակի պատասխանատուութիւն ստանձնել ամենուն համար և շինութեան սկսիլ Ալաշէհիրի և Գօնեայի միջեւ, այսինքն մեկնելով Միջերկրական ծովէն և յառաջանալ դէպի ներս (Գօնեա) և ապա աստիճանաբար բարձրանալ դէպի հիւսիս մինչեւ Պանտրըմա, Մարմարայի ծովուն վրայ, առանց զանց առնելու ճիւղերը,—կարճ խօսքով ասոնք են Պ. Նակելմաքէրսի նոր առաջարկներն, որք լաւ ընդունելութիւն գտած են Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին կողմէ և յուսալի է որ ի վերջէ արժանանան Վեհ. Սուլթանին հաւանութեան։

* * *

Անատօլուի երկաթուղւոյ ընկերութեան ընդհանուր ժողովն արտասովոր նիստ մը պիտի ընէ մարտ 10/22ին ի Պերլին Տէօյչ Պանք դրամատան պաշտօնարանին մէջ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻ՞ՒՆ ԹԷ ՈՃԻՐ

Ոստիկանութեան նախարար Վսեմ. Նա՞զըմ պէյ և Պօնէն էֆ. անձամբ առաջ կը տանին Խայրի պէյի մահուան պարագայից քննութիւնը։ Սպանելոյն մանկամարդ կինը, աներն ու զոքանչը բանտարկուած կը մնան միշտ։ Իրենք կը պնդեն իրենց առաջին յայտարարութեան վրայ, թէ Խայրի պէյ անձնասպան եղած է, մինչդեռ ոստիկանական քննութեանց արդիւնքն ինչպէս նաեւ բժշկաց եզրակացութիւնք հակառակը կը հաստատեն։ «Սըպահ»ի տեղեկութեանց նայելով, աներ ու զոքանչ ամեն իրիկուն արբենալով՝ կը կռուին եղեր իրենց փեսային հետ, որ բարեհամբոյր ու համակրելի երիտասարդ մըն էր և կարեւոր պաշտօնի մը գլուխ կը գտնուէր։ Կ՚ըսուի թէ Խայրի պէյի գրպանէն քանի մը նամակներ գտնուած են՝ վատահամբաւ կնոջ մը կողմէ գրուած։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պէյրութէ փետր. 10 թուականաւ կը հեռագրեն թէ փետրվար 8էն եւս Խալիսէ ու Նաիճ գիւղերուն մէջ հիւանդի դէպք չէ պատահած։ Այդ երկու գիւղերու մէջ քսան և չորս օրէ ի վեր հիւանդի դէպք պատահած չըլլալով, կ՚ըսուի թէ քարանթինայի շղթայները պիտի վերցուին։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՌԷԺԻՆ

Թէնպաքիի ընկերութեան ընդհ. տնօրէն Ժօզէֆ տը Ջօկէյ դիրակտորը, որ Փարիզ կը գտնուէր մասնակցելու համար ընկերութեան ընդհ. ժողովին, նախընթաց օր մայրաքաղաքս ժամանեց։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄ

Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ երեքմարտանաւեր, երկու երկրորդ կարգի մարտանաւեր և թորփիլանաւ մը, որք մասն կը կազմեն Միջերկրականի ֆրանսական նաւատորմին, կիրակի օր Զմիւռնիա հասած են։ Սոյն նաւահանգստին մէջ խարսխող անգլ. նաւատորմին հրաման ընդունած է ճամբայ ելնելու։

ԱՆԳԼ. ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Այսօր, Խարիճիէի արարողապետ Իպրահիմ պէյ Խտիվիէի շոգենաւով ճամբայ պիտի ելնէ դէպի Տարտանէլ ընդ առաջ անգլիական նոր դեսպան Սըր Քլաւ Ֆօրտի։

ՕԴԵՐԵՒՈՒԹԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ

Բերայի Կայս. Դիտարանէն.

10 փետր. 1892, կէս օր ժամ 6,10

Եւրոպայի մէջ ծանրաչափը քիչ մը վար իջած է ինչպէս նաեւ Միջերկրականի մէջ, ուր հարաւային չափաւոր հով կը փչէ։ Ադրիական ծովու մէջ հարաւային արեւելեան չափաւոր հով կը փչէ, Արշիպեղագոսի մէջ՝ հիւսիսային եւ Սեւ ծովու մէջ հիւսիսային արեւելեան, տեղ տեղ անձրեւախառն։

Գլխաւոր քաղաքաց մէջ բարեխառնութիւնն է.

Կ. Պոլիս 5°, Տրապիզոն 6° (անձրեւ), Սելանիկ 12° (անձրեւ), Պէյրութ 15°, Պաղտատ 14°, Պասրա 17°, Հալէպ 7°, Քիոս 13°, Սոֆիա 2°, Փարիզ 5° (անձրեւ), Վիեննա 2°, Օտեսա 0°, Աթէնք 10° և Թըրիեսթէ 9°. իսկ զերոյէն վար հետեւեալ քաղաքաց մէջ, Բեդրսպուրկ 5°, Մոսկուա 9° և Արքանկել 21°։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅՔ

Հեռագրական և թղթատարական վերատեսչութիւնն հրահանգ ուղղած է Ալի Րիզա էֆէնտիի, որ կայս. հրամանաւ դասաւները կը գտնուի քննելու հեռագրական ու թղթատարական կայարանաց հաշիւները, խիստ պատասխանատուութեան ենթարկել այն պաշտօնեայներն, որք ի դասաւս առիթ կուտան թղթատարական պայուսակներու կորսուելուն։

(¹) Պիտի ղրկուին

—Հեռագրական և Թղթատարական վերատեսչութիւնը, կ'ըսէ «Սապահ», տեղեկանալով որ Հայտար Փաշայի շոգենաւուց նաւապետք և այլ պաշտօնեայք անվայել ընթացից մէջ կը գտնուին Անատոլուի կողմին թղթատարական շրջուն պաշտօնէից նկատմամբ, գրած է Մաքսուսէի վարչութեան որ այդ պաշտօնէից համար շոգենաւերու մէջ յատուկ տեղեր որոշուին։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Արեւմտեան հրապարակներէն եկած տեղեկութիւնները տկար ըլլալով, մեր հրապարակը գործ չըներ, թէեւ շատ ապրանք եկած չէ։

Երկուշաբթի օր հինգ վակոն հասաւ։

Արմտեաց գիներն՝ ոսկին 100 ղրուշէն.

Րումէլիի կարծր ցորեն	օխան	45	էն 46	փր.
Սամսոնի »	» քիլէն	21	» 22	ղրշ.
Սամսոնի կակուղ »	»	19½	» 20	»
Րումէլիի »	»	22	» 23	»
Ջաարայի »	»	26½	» 27½	»
Վարսակ	»	7¾	» 8	»
Գարի	»	12	» 13	»
Կորեկ	օխան	38	» 39	փրյ.
Եգիպտացորեն	»	13	» 13½	»
Լուբիա 100	»	98	» 130	ղրշ.

(Մանէֆէօ)

Չկնարանի պաշտօնեաներէն Մէհմէտ անուն մարդ մը նախընթաց գիշեր ժամ 4ին ի Ղալաթիա Գաֆէսճի փողոցին մէջ Գաթինա անուն կին մը վիրաւորեր է դաշոյնի հարուածներով։ Մէհմէտ թէեւ փորձեր է փախչիլ, բայց անմիջապէս ձերբակալուեր է։ Գաթինա յայտարարեր է թէ Մէհմէտ բուռն սէր մը կը տածէր իրեն նկատմամբ։

—Ծովային նախարար Վսեմ. Հասան փաշա տեղեկանալով որ Մաքսուսէի վարչութեան Ղալաթիոյ գրասենեակէն այլ և այլ անձանց ձրի տոմսակ կը տրուի առանց պատճառի, հրամայած է քննութիւններ կատարելով հարկ եղածն ի գործ դնել։

—Սպարապետի Դրան ոստիկան-զինուորաց ճիւղին Նախագահ Ֆերիգ Իպրահիմ փաշա, որ ամիսէ մը ի վեր հիւանդ էր, նախընթաց օր մեռաւ և յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երեկ։

—Մաքսուսէի Վարչութեան և Մուտանիա-Պրուսայի երկաթուղւոյ ընկերութեան միջեւ բանակցութիւնք կը կատարուին երկու արագընթաց շոգենաւերու գնման համար, զորս երկաթուղւոյ ընկերութիւնը բերել տալով պիտի վաճառէ Մաքսուսէի վարչութեան և գինն ալ մաս առ մաս պիտի ստանայ նոյն վարչութեան հասոյթէն։ Այդ շոգենաւեր ժամը 18 մղոն արագութիւն պիտի ունենան։

—Մալաթիայէն կը գրեն թէ գաւառին մէջ պաճարախտ երեւան ելած է։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՓԱՐԻԶ, 21 փետր. — Պ. Գառնօ խորհրդակցեցաւ Պ. Պ. Պուռժուայի, Վիէթի, Լէօն Սէի, Քոնսթանի, Րիվէի, Մելինի, Շօթանի, Քավէնեաքի հետ։ Ըստ որում արմատականք կը մերժեն Րիպոյի աջակցութիւնն և առանց այս խմբակին հաւանութեան մեծամասնութիւն կազմելն անկարելի ըլլալով, արտաքին գործոց նախորդ նախարարն չի կրնար նոր նախարարութիւն մը կազմելու պաշտօնն ստանձնել։ Միւս կողմէ, Պ. Պ. Ֆրէսինէ և Պուռժուա չեն ընդունիր նախարարաց խորհրդոյ նախագահութիւնը։ Յայտնի չէ թէ խնդիրն ինչ լուծում պիտի ստանայ։

ՄԱՏՐԻՏ, 22. — Երէկ անգաբեկութիւն մը տիրեց ի Պարչելոնա երկաթուղեաց պարտաթղթերու հրապարակին վրայ։ Մեծաքանակ շահադէտ մը ստիպուեցաւ 40,000 հիւսիսային երկաթուղւոյ պարտաթուղթ վաճառել, զորս գնեց սեղանաւոր մը ամենէն վար գինով։

ԼԻԶՊՈՆ, 22. — Խորհրդարանը վաւերացուց նախորդ նախարար Մէնտօզա-Քորթէզի բանտարկութիւնը, դրամական անհաւատարմութեան գործին համար։

ՎԻԷՆՆԱ, 22. — Պաշտօնական թերթը կը հրատարակէ թէ հիւպատոս ասպետ Մէր Սելանիկի ընդհ. հիւպատոսութեան գործակատար անուանուած է և Եաշի արդի հիւպատոս կոմս Սթարղէնպէրգ՝ Կ. Պոլսոյ հիւպատոս։ Պ. Բիսբօնըր հիւպատոս անուանուած է ի Եաշ։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 22 փետր. — Պ. Գառնօ այսօր պիտի առաջարկէ Պ. Ֆրէսինէի կազմել նոր նախարարութիւնը։ Եթէ, առողջական պատճառաւ, սա մերժէ, հանրապետութեան նախագահը պիտի դիմէ Պ. Րուվիէի։

—Պ. տը Ֆրէսինէ, իր քաղաքական բարեկամներուն հետ խորհրդակցելէ ետք, յայտարարեց թէ չընդունիր նախարարութիւն կազմելու պաշտօնը։

—Պ. Գառնօ Պ. Րուվիէի յանձնեց նոր նախարարութիւնը կազմել։ Սա բանակցութեանց սկսաւ։ Կը հաւաստեն թէ ստացած է Պ. Պ. Ֆրէսինէի, Րիպոյի, Քոնսթանի և Տըրվէի աջակցութիւնը։

Սակարան

ՇԱԲԱԹ, 12 փետրվար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	109	¾
3 » Բարիզի »	22	95

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. [Սեաց. Դ. Սէրի]	20	19
Բորսայի մէջ »	—	—
Առաւօտուն բացուեցաւ	20	23
Կէս օրին »	20	27
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ	76	10
» » ժամ 3ին	76	38

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	45	25
»	B. »	26	75
»	C. »	20	23

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սոսիէթէ Ժէնէրալ	Ղնէյ. Լ.	4	05
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7	13
Պանք տը Գօնս.	» »	4	15
Սոս. Շոմէ. է վալէօր	» »	4	15
Լէժի	» »	15	31
Թրամուէյ	» »	615	
Րումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	73	⅞
Լամանթուղթ Լավրիօմի	Գ. Կ.	1	0

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100	
20 ֆրանքնոց	»	87	11
Անգլիական ոսկի	»	109	37
Մարք [Գերմանական ոսկի]	»	107	
Իմբէրիալ	»	89	30
Քրիմից	»	51	10
Րուպլի թղթադրամ	»	9	21
Մէճ. արծաթ [տարբ.]	»	108	14
Պանք արծաթ	»	102	10
Մէթալիք	»	98	20
Թաաֆիյէ	»	20	
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	7	

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 23 փետրվ.

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	96	07
» » 4 ½ %	105	02
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ	18	87
» երկաթուղի	74	
» Րէժիի բաժնեթուղթք	357	50
Պանք Օթօման	540	62
Սոսիէթէ Ժէնէրալ	—	—
Գրէտի Լիօնէ	790	
Իտալական Ռանթ 5 %	88	60
Երիօրիթէ Թիւրք (1890)	419	37
Եգիպտական միացեալ	479	68
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	434	37
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	348	75
Չէք Լոնտրայի վրայ	25	24

ԼՈՆՏՈՆ, 23.

Անգլ. քօնսօլիտէ	96	
Օսմ. » Սէրի Դ.	18	68
» » » Ա.	45	25
» » » Բ.	26	75
» » » Գ.	18	68
Փոխառութիւն 1877	—	—
Պանք Օթօման	11	50
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	95	
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	88	50
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօշիլտ)	102	25
Դաւառական 1890	93	¼
Այտընի երկաթուղի	20	⅛
Կասապայի երկաթուղի	15	⅓
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25	380

ՎԻԷՆՆԱ, 23.

Օսմանեան երկաթուղի	37	⅝
» Րէժիի բաժնեթուղթք	163	25
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	118	60
» Փարիզի »	46	97

ՊԵՐԼԻՆ, 23

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20	235
» Փարիզի »	81	70
Ռուսլ թղթադրամ	201	50
Օսմանեան երկաթուղի	76	50
Օսմ քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18	30
Օսմ. Րէժի	176	20

ՓԱՐԻԶ ՊԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ՓԱՐԻԶ, 23.

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	96	16
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ.	19	02
Օսմանեան երկաթուղի	74	
Օսմ. Րէժի	358	25
Երիօրիթէ Թիւրք	419	37 ½
Օսմ Մաքս արժեթուղթ	436	25
Պանք Օթօման	532	50
Օսմանիյէ	350	

ԱՆԿԵԱԼ ԳԻՒՂԸ

Հասգիւ՞ղ, ի՞նչ էր ի՞նչ եղաւ. — աւաղ սրտակեղիք հարցում մը որ ամեն հարազատ Հասգիւղցիի հոգին տխրութեամբ ու դառնութեամբ կը լնու, որ անմոռանալի յիշատակաց արծարծման հոսանք մը յղակարծուստ կը թաւալէ, կը փրփրէ, կը ժայթքեցնէ մտքիդ մէջ, հոսանք՝ որ գեղածիծաղ մարգերու ու մարմանդներու մէջէն կը սուրայ ի սկզբան, այլ ապա՝ անզգալապէս՝ կը մխրճի մութ ժայռերու, լերկ ապալերներու մէջ, կը մթննայ, կը պղտորի, կը ցեխոտի և հրաշունչ աւազներու մէջ կը սուզի, կ'անհետի հուսկ ուրեմն։

Հաւատացէք որ ասկից աւելի մեծ ու անդարմանելի անկում մը չէ կարելի երեւակայել. այն մեկուսացեալ ու ծայրամերձ գիւղն որ կը գտնուի Էյուպի դիմաց ու Քեաղըտխանէի գեղաժպիտ հովիտին հարաւային կողմը, այն գիւղը եղած է «Պոլսոյ Աթէնքն»։

Շահնազարեան վարժարանին բացումէն ալ առաջ, շա՜տ առաջ, Հայ Չէլէպիներու, մեծահարուստ ամիրայից ապարանները կը զարդարէին Հասգիւղի մթին ու տխուր կոչուած փողոցները, խանդ և ոգեւորութիւն կը տիրէր, ծիծաղ և ժպիտ, խինդ ու խրախճանք ամեն ուրեք։

Եւ Նուպար-Շահնազարեան վարժարանի բացումն իր հետ բերաւ Հասգիւղի ոսկեդարը. ճշմարիտ ոսկեդար՝ որ հանճարներու պատկառելի խումբ մը նետեց, սփռեց սաղին անդին՝ այսպէս ահագին զարկ մը տալով Հայ գրականութեան, որ ծիլ, փթթիլ ըսկըսած էր արդէն։

Բայց բազմաստեղեան բիւրալոյս աստանակին յետին առկայծ շողիւնն էր այդ, որ յանկարծ տարապայման կը փայլէր, կը պայծառանար ու կը շիջանէր ընդ միշտ, անդնդային մութ ու խաւար սփռելով մէկէն ի մէկ ամեն կողմ։

Փակեցաւ լուսոյ այդ եզական տաճարն՝ իր մոխիրներուն ու փլատակներուն տակ թաղելով, խեղդելով ամբողջ փայլուն սերընդեան մը խորազդակ յիշատակներն։

Եւ հիմակ, երբ Ս. Ստեփաննոս վեհատեսիլ եկեղեցւոյն առջեւէն ուղղակի վեր ելնես, Ճէզայիրլեան ամիրային պարտէզին երկայնութեամբն յառաջանաս, աջ կողմդ խրխլած, փլփլած պատերու, պատռտած ու կործանած հողի թխագոյն զանգուածներու, խորտուբորդ դետնի մը հանդէպ կը գտնուիս, որուն վրայէն չէնքն անհետ եղած է բոլորովին, եւ տխուր ամայութիւն ու թախծոտութիւն մը կը տիրէ այդ աւերակ շրջապատկերին վրայ. առանց գիտնալու սիրտդ վեր կ'ելնէ, կ'ուռի, կը սեղմուի. տարտամ զգացում մը կուգէ համոզել քեզ թէ այդ լայնածաւալ պարապ հողը ժամանակաւ իր վրայ կը կրէր հայ գրականութեան յորդառատ աղբիւրն։

Ահա այդ տխրատեսիլ աւերակին վրայ կանգնուած էր Նուպար-Շահնազարեան վարժարանն, որ աւելի քան տասնեհինգ տարիէ հետէ հեծեց, լացաւ, աղքատութեան ապաստան եղաւ, մաշեցաւ, հիւծեցաւ, փլաւ, ծռեցաւ, քանդուեցաւ ու անհետ եղաւ վերջապէս՝ մարտիրոսի մը պէս չարչարուելով։

Շահնազարեան վարժարանի անկումէն ետքը Հասգիւղի մթնոլորտն սկսաւ այլագունիլ. մռայլ ու թախիծ տիրեց սրտերու, տեսակ մը անդամալուծութիւն սկսաւ տիրել ամեն կողմ։

Այլ դեռ բոլորովին չէր անհնչացած. իր գոգին մէջ կը պահէր տակաւին նախորդ սերնդին տաքութիւնը, արձագանգն՝ որ դամ քան զգամ տկարանալու վրայ էր. Ս. Ներսէսեան վարժարանը եթէ ոչ իր նախկին պայծառութիւնը՝ գէթ պահած էր համբաւի մը դոյզն թափթփուքները, որք երթալով կը նուաղէին, կ'անհետէին, կը չքանային։

Հասգիւղ հոգեսպառ ծիւրախտի մը մատնուած էր, հարուստներու այն փայլուն դասակարգն որ գիւղին հոգին ու սիրտն էր. արհամարհոտ նայուածք մը նետեց իր ծննդավայրին վրայ՝ իբր խղճալի ու անմարդի երկրի մը վրայ, ու լքեց զայն՝ աւելի ճոխ ու բազմամարդ թաղերու մէջ փնտռելով վայելք ու փառք։ Այո, հատաւ, սպառեցաւ Հասգիւղ, գացին ու գացին, անդուլ գացին, քայքայուեցան, ցրուեցան, դասալիք զինուորներու նման։

Ա՜լ այնուհետեւ բոլորովին ինկաւ Հասգիւղ, անկումէ անկում անցաւ, գահավէժ վայրէջք մը որ դուլեւ դադար չունէր, զոր ոչ ոք կը մտածէր վայրկ մի մեղմել, դանդաղել. որո՞ւն ինչ փոյթ, եւ արդէն միացողք եթէ միահամուռ կուրծ եւ թիկունք տային այդ էջքին՝ պիտի կքէին, պիտի ճմռէին ու ընկճուէին։

Սակայն ոչ ոք կերեւակայէր թէ այդ անկում պիտի վերջանար ապառաժներու վրայ ուժգին բախմամբ մը, որ ջարդ ու փշուր պիտի ընէր զայն, սրտին մէջէն վայրագաբար խլելով հանելով այն հոգին որ տարտամ լոյսի մը պէս կը պլպլար դեռ։

Ճշմարտութիւն մը. — Հասգիւղ իր համբաւին ու փառքին գագաթնակէտն էր հասած իր վարժարանով, ինկա՞ւ, կործանեցա՞ւ այդ վարժարանը, Հասգիւղ ալ ոչնչացաւ։

Հասգիւղցիէն զատ մէկը չգիտեր թէ այս վերջին ժամանակներս այդ համբաւաւոր գիւղն ի՛նչ տագնապներու մատնուեցաւ։ Նիւթական անկման հետ, բարոյական ալ անկում։

Ընթերցասիրաց ընկերութիւն մը ունէինք. բանիբուն երիտասարդներու խումբ մը ձեռնարկած էր զայն հիմնելու. վարժարանին աղքատ աշակերտներուն գիրք, թուղթ, թռչակ, հագուստ և այլ պէտքեր կը հոգար, թաղեցին նպաստաւոր աչքով կը նայէր այդ բարեգործական ձեռնարկին վրայ ու պէտք եղած կերպովը կը քաջալերէր զայն։ Վեց եօթը տարիի չափ շարունակուեցաւ. մօտաւորապէս երեսուն աշակերտներ կը հոգար. կայս. բժշկական վարժարանը կը յաճախէին՝ իր պաշտպանութեան ներքեւ՝ երեք բանիբուն երիտասարդներ, կեդրոնական վարժարանի մէջ ալ ունէր Բերացի պաշտպանեալներ, որք այս տարի շրջանաւարտ ելան։

Բայց յանկարծ տակնուվրայ եղաւ ընկերութիւնը. խղճամիտ աշխատութեան բացակայութիւնը, մէկ քանի անդամոց անտանելի յաւակնութիւնն և հետեւապէս թաղեցին անվստահութիւնը միանալով՝ հոգեվարի մատնեցին ընկերութիւնը. անդամները կռիւ ընելու սկսան, անձնական քէներու թոյնը թափեցին խեղճ ընկերութեան վրայ։

Այլ երկաթէ ձեռք մը յանկարծ բռնեց այդ ուժաթափ մարմինը, շունչ տուաւ անոր, ոգեւորեց, վերկենդացեց. ուժ տարուան հաշուեցոյցն անեղանելի կնճռոտ հաշիւներու մէջէն դուրս հանելով՝ մատոյց Տընտեսական Խորհրդին, որ վաւերացուց զայն։ Այսու հանդերձ ընկերութիւնը դադրած է հիմակ։

Աղքատախնամ ընկերութիւն մըն ալ ունինք, եթէ կարելի է այսպէս անուանել մարմին մը, որ ժամանակէ մը ի վեր սկըսած է իր գործերը սրճարաններու անկիւնները կատարել, առանց մեծամասնութեան խնդրոյ խելառ ու անմիտ որոշումներ տալ, և այսպէս անոր ասոր սիրտը վիրաւորել։ Այս ընթացք քայքայման կը յանգի անվրէպ։

Իսկ ամենէն մեծ խնդի՛րը, թաղային վարժարանի, կամ աւելի ճիշդն ըսելու համար թաղային գանձի աւագ խնդիրն է։Է՛հ, լուծո՞ւմ մը կը սպասուէր այս խնդրին համար. ցորչափ վարժարանին ու եկեղեցւոյն յանձնաժողովը չանդրի ձեռնհաս և փորձառու անձանց ձեռքը, այդ խնդիրն ալ իր անլուծելի հանգամանքին մէջ պիտի յարատեւէ՛։ Այն հանգամանքն՝ ուր ձեռնարկուած էր, քառասուն հինգ քսակ ոսկի գոյացեր է եղեր. բայց ղարմա՛նք. երկու չորս շաբաթէ ի վեր խղճալի բան մը կը դիտուի. սրճարանը, տունը կամ ո և է տեղ մը նստած պահուն, վարժարանին մէկ դասատուն կամ անտեսը կամ պ կամ մը սլքտալով քովդ կը մօտենայ, կարմրելով թեւնոցին մէջէն գրպանէն տպեալ թուղթ մը կը հանէ, զոր աչքդ առջեւ պարզած առանց ակնոցի ի վար կը փսփսայ. — «կապաչեմ, էֆէնտիս, գոնէ ամսական մը վճարեցէք»։ Ետքէն հասկցուեցաւ որ, առ ի չգոյէ պատրաստ դրամի, թաղական էֆէնտիները՝ ճարահատած՝ եկեղեցւոյ կալուածներուն ամսավճարի ընկալագիրները՝ պանդոտ մի պէս՝ վարժարանի պաշտօնէից ձեռքը կուտան եղեր, որպէս զի տունի կամ խանութի վարձաւորներէն՝ ինք՝ դասատուն գանձէ դրամը։

Եւ ահա՛, ինքնաբերաբար, երկրորդ խընդիր մըն ալ կը ներկայանայ լուծուելու կարօտ։

Հանգամանքներն առաջ՝ վարժարանի պաշտօնեայներն այդպիսի արգահատելի կացութեան մէջ չէին գտնուած բնաւ, ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ յետ հանգամանքեան կը բռնադատուին այդպիսի ընթացից մէջ գըտնուիլ։

Բայց ի՛ նչ հարկ միշտ յուզել, խառնըշտըկել ասանկ սրտահատումն խնդիրներ, քանի որ գործի գլուխ կոչուած անձինք ականջնին բամբակ թխած, սրտերնին փըթացուցած, կամք չունին ազգու դարման մը տանելու արդի կացութեան։

Եւ երբ ճշմարիտ Հասգիւղցի մը հանդարտ միտքով լրջօրէն խորհի այս ամենուն վրայ, երբ անցեալին ու ներկային մէջ բաղդատութիւն մը ընէ, անկարելի է որ չի յուզուի, չի զայրանայ, ու ձայն չի բարձրացունէ՝ իր խեղճ ծննդավայրը վրդովող այս տկար ու անօգուտ տարրերուն դէմ։

Հասգիւղ Ե.

ՃԱՇԱՐԱՆ—ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ ՔՈՄԵՐՍԻ

Մերթէպանի փողոց, թիւ 12

ԹՈՒՆԵԼԻ ԵՒ ԼԵՊԷ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ՄՕՏ

ԿԱԼԱԹԱ

Տ.

Պատիւ ունիմ ծանուցանել մայրաքաղաքիս արգոյ հասարակութեան թէ ի մօտոյ վերոյիշեալ անուան ներքեւ ճաշարանն հետ Գարէջրատուն մը պիտի բանամ, ընկերակցութեամբ հանրածանօթ և յոյժ փորձառու խոհարար Պ. Քոնսթանթէն Արվանիթօբուլոյի, որ 30 տարի ծառայած է մայրաքաղաքիս գլխաւոր ճաշարաններուն, ինչպէս նաեւ հանգուցեալ Ս. Իքսնոմօի ճաշարանին մէջ ի Ղալաթիա, որպէս զի անդ այցելողներուն կարենամ ընծայել պատուական կերակուրներ։ Նոյն ճաշարանին մէջ պիտի գտնեն նաեւ ազնիւ գինիներ, ամեն տեսակ ընտիր ըմպելիներ, արագ եւ անսագիտ սպասարկութիւն։ Նոյնպէս յանձն կառնում կերակուրներ հայթայթել՝ հացկերոյթներու, տօնախմբութեանց, հարսանեաց եւ մկրտութեանց հանդէսներու, յոյժ չափաւոր գիներով։ Խոհանոցի գործեր եւ սեղանի սպասք վարձու կը տրուին։

Յուսալով որ պիտի բարեհաճիք նախամեծարութիւն տալ ինձ, մնամ ամենախոնարհ յարգանօք։

ՏԵՄԵԹՐԻՈՍ ԱՆԿԵԼՕՊՈՒԼՕՍ
ՔՈՆՍԹԱՆԹԷՆ ԱՐՎԱՆԻԹՕՊՈՒԼՕ

Սիկառի թուղթերուն ամենէն ընտիրն ու ամենէն ախորժելին է

ԼԸ ՍԱԻՏ

միակ կեդրոնատեղի ի Կ. Պոլիս։
Ի Գռն Մարշէ 354, Բերա, մեծ փողոց։

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ ԸՆԿ.

Պաճճէ-Գաբու Ճէլալպէյ խանի կից, թիւ 10

- օ -

Ձմեռուան առթիւ սոյն հանրածանօթ վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին Չինէ եւ Ծովայէ ուղղակի հասած նոր բերք՝ զանազան տեսակ գերընտիր եւ ազնիւ ու անուշաբոյր ամեն ճաշակի յարմար։ — Կաղանդի նուէրներու համար՝ թէյով լեցուն Ճաբոնական, Չինական եւ Հնդկական այլ եւ այլ մեծութեամբք եւ ձեւերով գեղակերտ և նկարազարդ տուփեր։ — Ցաճախորդաց գոհացում տալու համար բնաւ ջանք չը խնայուիր։ — Ցանձնարարութիւնք կը կատարուին փութով և ճշդութեամբ։ — Գիները որոշ եւ խիստ չափաւոր։ — Չի՛ք սակարկութիւն։

ՄՈՍ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

«Օսայրիս» շոգենաւը Օտեսայէն վերադարձած ըլլալով ամսոյս 15ին Լիվրբոլ պիտի երթայ ուղղակի։

«Բերա» շոգենաւն ամսոյս դէպ ի 22ին Լ'վրբուլէն աստ կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

ՄՈՒԹԻ ՄՕՌԻԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 սեպտ. 1889

Պարոնայք Սգոտ և Պօուն,

Ցարժէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոտի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս համով և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մօռուի ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան յանաւի

ԻԼԱՆ

ԽԱՋԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի Շահանէ իչիւն ալընաճագ սահան վէ պու կիպի էտէվաթ մասէնիյէնին գարարը գաթիսի իչպու շուպաթը Րումինին 15ինճի ճիւմաա իրթէսի կիւնիւ վիրիլէճէկլինաէն, եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ ալթըտան նիհայէթ տօգուզա գատար վէ էճզա վէ էտէվաթը պէյթիւէնին տախի միւնագասասընա պաշլանաճաղընտան թալիպ օլանլարըն բաղար վէ չարշէնպին կիւնլէրի Խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհաեա միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։

10 Շուպաթ 307 1—3

ԻԼԱՆ

ԽԱՋԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաճա ալընաճագ գահվէ վէ սապունըն մահը րումիի շուպաթընըն 12ինջի չարշանպիհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկլինաէն իթաեա թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ 6 տան նիհայէթ 9 ա գատար Խազինէի ճէլիլէյէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։

6 շուպաթ 307 3—3

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍԿԷՐԻ

ԻԼԱՆ

Տէօրտիւնճի օրտուի հիւմայունը իչուն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգըի միւնագասայա գօնուլան 200 թօփ թէպեիւղ իչուն վէ 250 թօփ միւավէտտէլիք էսէրի ճէտիտի իլէ 500 թապադա պաթալ էպրու քեաղատընըն իթասընա թալիպ օլանլարըն թարիխի իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը ճէլիլի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 8 1—3

Ծիւնուսը ճէնապը միւլիւքեանէնին 308 սէնէսի խտարէսի իչիւն միւպայեա օլունաճագ օլան հաթապըն իթասընա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը վալայի Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ միւրաճաթ իյլէմէլէրի. Նօ. 7 3—3

Նիզամիէյ թահնիյէ խտարէսի իչիւն միւպայեա օլունաճագ օլան 20000 քիյէ պուղտայըն շուպաթը Րումինին 12ճի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնի թէքարրիւր խտէճէք ֆիյաթընտէն ⁰₀5 թէնզիլի գապուլ օլաճաղը ճիհէթլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը վալայի Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի.
Նօ. 3 3—3

Սալ աղաճլարընըն մըգտարը
50 անտ տիրէկի, 150 պաշթարթա, 300 թէրթիքէթ, 200 սէրէն, 150 մուսիգա, 150 քէնիլէ վէ գըրանթա.

Ինշաաթը ասքէրիյէ իչիւն մէթրօ միւքեապ հիսապը իլէ միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգըի միւնագասայէ վազ օլունան պալատէ ճինս ու մըգտարը մուհարրէր սալ աղաճլարընըն շուպաթըն 12ճի չարշէնպիհ կիւնի գարարը գաթիսի վէ ֆէրտասը ⁰₀ 5 թէնզիլաթը մուգարրէր օլտուղընտան ինշաաթը ասքէրիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի.
Նօ. 4 3—3

Ինշաաթը ասքէրիյէ լազըմէսի իչիւն 8 նումէրօտան 14 նումէրօյա գատար միւպայեասը մուգթազի 20 ֆըչը չինկօ միւնագասասընըն շուպաթըն 12ճի չարշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի ֆէրտասը ⁰₀5 թէնզիլաթընըն գապուլը մուգարրէր օլտուղընտան թալիպ օլանլարըն ինշաաթը ասքէրիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի.
Նօ. 5 3—3

ՅՈՎՀ. ՏԻՐԱՑՈՒՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՊԱՀՉԷ-ԳԱՓՈՒ, ՄԷՐՃԱՆՕՖ ԽԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԱՊՐԱՆԱՑ

Ամեն տեսակ լուսանկարչական մեքենաներ և գործիքներ, Անգլիական և Գերմանական Օպժէքթիֆներ, Ալպիւմին թուղթ, Անթուան Լիւմիէրի չոր ըլաքներ, խաթմանի թղթեր, ևն. ևն։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԻ ՊԱՐՏՔ

1881 Դեկտեմբեր 8|20 ի կայսերական Խրատէով թողեալ հասոյթք

Ժ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ-ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1892

	ՀԱՍՈՅԹՔ	Զուտ հասոյթ գաւառ. վարչ.		Ընդհ. տնօրէնութեան կողմէ վճարեալ ծախք		ԶՈՒՏ ՀԱՍՈՅԹՔ Գաւառական եւ կեդրոնական վարչութեան		Գումար Նախորդ ամիսներէն		Գումար մինչեւ 1891 Հոկտ. 31		Գումար մինչեւ 1890 Հոկտ. 30	
		Դրուշ		Դրուշ		Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի	
Վեց անուղղակի տուրք	Ծխախոտ (յանձնեալ տրոց գանձումը)												
	Աղ												
	Դրոշմ												
	Ոգելից ըմպելիք	7,507,844	97										
	Ձկնորսն												
	Մետաքս												
	Ընդհ. Տնօրէնութեան վճարած ծախքերը	443,495	56										
	Զուտ հասոյթք	7,064,349	41	....	...	68,967	09	837,882	48	906,849	37	863,694	15
	Հասոյթք Րէժիէն	...		....		...		750,000	...	750,000	...	750,000	...
Զանազան հասոյթներ	Հարկ Պուլկարիոյ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդէն առնուելիք 100,000 Օսմ. լիրայով՝ մինչեւ ցորոշումն յիշեալ հարկին.	268,760	63	....		2633	05	74,287	02	76,922	07	82,315	53
	Յաւելեալ Կիպրոսի հասոյթից փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին յաւելուածով, կամ Մաքսատան վրայ փոխանակագրէ գտնուելիք 130,000 Օսմ. լիրայով	....		....		....		51,298	...	51,298	...	51,298	...
	Արեւելեան Րումէլիի տարեկան հարկէն					...		126,688	60	126,688	60	139,357	46
	Թէմպէքիի տուրք, Մաքսատունէն փոխանակագրով վճարելի					...		25,000		25,000		25,000	...
	Սերպիոյ, Գարատաղի, Պուլկարիոյ և Յունաստանի բաժին հնկած պարտք	....		....		....		....		....		....	
	Գումար	7,333,110	04			71,602	14	1,865,156	10	1,936758	24	1,911668	14
Զանազանք	Պատրաստ դրամներէ առնուած շահ	....		....		....		....		....		....	
	Լումայաշահ (աժիօ) դրամից փոխանակութեան վրայ	....		....		....						+ 212	91
	Ընդհ. գումար	7,333,110	04	....		71,602	14	1,865,156	10	1,936758	24		
	Նոյն շրջանի 1890 (1	1) 8,046,558	94	....		78,842	23	1,833,035	82			1,911878	05

	Դրուշ		Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի	
Վճարեալ գումարք Կայսերական Խրատէին 10 և երկու յօդուածներով նախատեսեալ արժէթղթերուն ի հաշիւ	....	..	215,250		....	...	295,000	
Քօնսօլիտէ պարտուց տոկոսին համար Լերոպա ղրկուած և Կ. Պոլիս վճարուած գումարք	....	..	1508,472	31	....	...	1573,089	68
Օսմանեան Ընդհանուր Պարտուց Վարչական Խորհրդին ընդհանուր ծախք	....	..	26,094	14	....	...	25,932	14
Օսմ. կայսերական Պանքան դրուած ոսկեդրամ	....	..	135,537	15	....	...	2,147	06
» » փոխանակելի դրամ	5,287,538	23	51,368	36	....	...	19,953	39
Կեդրոնական վարչութեան սնտուկին մէջ ոսկեդրամ	....		....		....		....	
» » փոխանակելի դրամ	3,610	59	36	28	....		47	90
					1,936758	24	1,911878	05

1) Ասոր մէջ կը գտնուի նաեւ 1891 Հոկտ. Նոյմ. և դեկտ. ամսոց հասոյթը։

Վաւերացեալ ճշդութեան ըստ տումարաց

Ի Դիմաց Վարչական Խորհրդոյ
Նախագահ (Ստ.) Ժ. ՕԳԱԷ
Խորհրդական պատուիրակ ԲՐԻՆՏԻԿ

Կ. Պոլիս, 3|15 Փետրուար 1892 (Ունի)

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000 "ՖԻՆԻՔՍ" Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782.

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դասակարգէն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն:

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր վճարած է հրդեհի վնասուց համար: 11

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և [illegible] [illegible], որք ունին [illegible] [illegible] [illegible] հրդեհից կրած վնասներն:

Հ. ՍԻՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սև ծովու եզերք, Թիւ 11 և 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերև:

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆռանք	8,000,000
Պահեստի դրամ 31 դեկտ. 1890	»	6,165,860
Տարեկան հասոյթ	»	14,135,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և նոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք:

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՈՐԹՈՒԱՋ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք: Այս նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ըն. [illegible] միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց [illegible] որոց դրամագլուխ ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14. 16

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՋՐՈՅ ԵՂԱՆԱԿ

GRANDE GRILE.— Աւշային տկարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լեարդի և փայծաղի մաղձոտում, ներքին գործարանաց խցմունք, խըճային քար ևայլն:

HOPITAL.— Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, դժուարամարսութիւն, ախորժակի պակասութիւն ստամոքսի, ջղացաւ, անմարսութիւն:

CELÉSTINS.— Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, միզական աւազ և միզական քար, յօդացաւ, շաքարախտ (Տիապէթ), սպիտակուց-միզական (Ալպիւմինիւրի):

HAUTERIVE.— Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, աւազ, քար, յօդացաւ, շաքարամիզութիւն, սպիտակուց-միզական:

Աղբիւրին անունը պէտք է փնտռել շիշերու քաբսիւլին վրայ:

Կը գտնուի դեղագործական Անգլիական մթերանոցն և Պոլսոյ բոլոր եղագործաց քով: 2203

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 10|22 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի:

Գշ. 11|23 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով

Դշ. 12|24 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին:

Դշ. 12|24 Սուրհանդակ դէպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչև պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին:

Եշ. 13|25 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի:

Ազդ.—Փետր. 12|24, երկուշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող սուրհանդակը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գալով շոգենաւուն: 10

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Երթեւեկ. Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ Հըլ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանոտէր	1700
Արօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1300	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	2000	Կրօտնօ	2200	Թուրիտօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պօրօտինօ	220	Հիտալկօ	3000	Րինալդօ	3200
Պրաւօ	2000	Հիմպէր	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Ջալկօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիպսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գադօ	2000	Քօլըբինօ	4200	Սաբֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօմօ	2200	Սիլվիօ	2000
Ջիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	2500	Լէբանթօ	4500	Թ. Վիլսըն	3000
Գօլըրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիդօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօբբիտօ	900
Տուրօ	4800	Մարդէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էմանուէլ	2600	Մուրինօ	3100	Եէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նիլօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆայնըն	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Զըմկօ	200
Ֆալքօն	800	Օդրանտօ	4500	Զէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օդգօ	2000	Մօզբիթօ	120
Էճիբշըն Մօնարք					8000
Բըրշըն Մօնարք					8000
Լըդիէն Մօնարք					8100

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Բիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

7

VIN & SIROP DE DUSART

Au Lactophosphate de Chaux.

Տիւնեատա պուլունան վէ էն զիեատէ չէօհրէթլիւար օլան հէքիմլէրին թէձրիւպէլէրիյլէ անլաշըլմըշ տըր քի, Տիւզար Շարապընտա վէ Շուրուպունտա, լագթօֆօսֆաթ տը չօ նամ էձզանըն էրիմիշ հալտէ պուլունմասը, վիճուտի ինսան իչին, հէր վագըթ վէ հէր սիննտէ միւֆիտ օլմագտա տըր:

Պունլար ըհամիլէ գատընլար իսթիմալ իթտիքլէրինտէ, մասումլարը վիճուտլէրինի պիւյիւմէսինէ գօլայլըգ վիրէճէքլէրի չէ օյլէ տուրսուն, միգտարը հալտէ օլտուգլարը վագըթտա գուհուրա կէլմէքտէ օլան իսթիֆրաղլարըն վէ էմմէկլէրինին տէֆիլէրինին սաւխի մուճիպ օլուրլար, վէ պունլարը սիւտտէն կէսմէքլէրինտէ, սիւտլէրի գէսպի գուվվէթ կէլէճէքլէրտէն պաշգա, սիւտ վիրտիքլէրի չօճուգլարտա խասըլա վէ տիշլէրէ միւսալիթ օլմագըն գօրգուսունտա պուլունմազլար, վէ տիշ չըգարմագլարընտա ակըր սըգը վէ գանլըթ չէքմէզլէր, վէ միւլիլէրի չէքիլմէզլէր: Վէ պու մուալիճէլէր, սըտմա, սօլուճ, գայիֆ, մէճալսըզ, վէ պօյնունտա պօզագլընտա սիրլար վէ եարալար բէյտա օլան չօճուգլարա վիրիլտիքլինտէ, բէք չօգ մէնֆաաթը կէօրիւլմէքլէյինտէ չիւպհէ եօգ տուր:

Միզգիւր մուալիճէլէի, սիննինի ալմըշ օլսայ, վէ գանլարը գայիփէտմիշ օլան, վէ միտէ պօզուգլուղուա միւպթէլա, վէ բէք եօրգուն պուլունան տաւմլէր իսթիմալ իթտիքլէրինտէ, եէնիտէն գէսպի սըհհաթ վէ գուվվէթ էյլէմէքտէ տիրլէր:

Կէօքսիւ խաստալըգ միւպթէլա օլանլար իչին տախի բէք էյի տիր. չիւնքի, ազ ճիւրէքլէ գանդըգըն ճէվհէրինի գայիպ վիրիր, վէ պինաէն ալէյհ քէյֆսիզլէրէ գէսպի գուվվէթ իթտիրիր:

Վէլհասըլ, իշպու Տիւզար Շարապը վէ Շուրուպու, իշթահ աչըպ վէ հազմի թասհիլ իլէրու կէթիրիրէճէկլինտէն, գէմիքլէր, էթլէր, վէ գանլար, Նիզամընտա գէնտի թէշէքքիւլլէրինէ տէվամ իտէրլէր:

Պու մուալիճէ պուլունուր փարիստէ Վիվիէն սօգագընտա 8 Նումէրօլու էձզախանէտէ, վէ սայիր Նամտար էձզախանէլէրտէ: A. C.

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ
ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՈՐԲՈՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » 35,000,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք:

Վճարմանց ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ և իցէ ՋԵՂՋԻ կը կատարուին:

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Պահչէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ Խան:

ՈՉ ԵՒՍ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ — ՈՉ ԵՒՍ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱԶՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՇԻԱԼ-ՊՈՏԷՆԻ ԵՐԿԱԹ

2218

Այս պատրաստութիւն մեծագոյն յաջողութեամբ կը յանձնարարուի Ֆրանսայի գլխաւոր բժիշկներէն, որք, յետ գործածութեան, նախամեծար համարած են զայն միւս երկաթախառն պատրաստութիւններէն:

Այս երկաթը, չունելով [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Պնդութիւն չի տար, ստամոքսը չի գրգռեր, ակռաները չի սեւցներ:

Կեդրոնատեղի՝ ԾԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՐՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՃԱՌՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒ ՁԿԱՆ ՋՈՒՏ ԻՒՂ

Իբօֆօսֆիթ [illegible] [illegible] [illegible]

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՈՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք:

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորու ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, Հիբօֆօսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճողածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքները կը տանին զայն:

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով:

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐՇԼ 212

ԵՌԱՑԵԱԼ ԱՆԹԻԲԻՐԻՆ

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼԻ

ԸՆԴԴԷՄ ԳԼԽՈՅ ՑԱՒԵՐՈՒ, ԾՈՎԻ ԲՌՆՈՒԵԼՈՒ
ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆ ԷՆՖԼՈՒԷՆՑԱՅԻ ԵՒ ՏԱՆԿԻ

Ասիտ Գառպոնիքը կը փարատէ դեղին գործածութեան յառաջ բերած խիթերն և սրտի խառնուքը:

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ:

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

[illegible] կը բանին Լիվէրփուլի և Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Գաթալօնիա	4845
Էթրուրիա	7718	Պօթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթօն	2403
Բավոնիա	5587	Ատլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սկիթիա	4557	Պալմիրա	2144
Ալեբբօ	2143	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մարոքքօ	1855
Շերպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ Գործակալ
Thomas C. Joly

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրփուլի և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Քառնաք	4200	Ամասիս	3000
Ֆէրօս	4000	Օսիրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեբթիս	3000
Սեսօսդրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպա	3250	Լոտոս	800
Մակտալա	3250	Օլինտա	800
Մարիոթիս	3250	Սէտի	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
14 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրփուլ.

CIGARETTES INDIENNES

DE GRIMAULT ET Cie
Pharmaciens à Paris

Բարլաւէ մաղիմ կրիմօլ վէ Գումբանիասընըն թէրթիպ էյլէտիկի օլտուղու, վէ Սիկարէթ ենիտէն թապլը օլան իշ պու սիկարալար, Թըքնէֆէս, վէ սինիրտէն հասըլ օլան էօքսիւրիւք, պօղազ վէ աղըզ զըրըլմասը, վէ եիւզտէքի սինիր աղըրըսընա վէ ույգուսուզլուղա բէք զիյատէ միւֆիտ օլուպ, միզգիւր խըլէթլէրէ տուչար օլանլար, իշ պու սիկարանըն թիւթիւնիւնիւ, իչէրի չէքսէլէր, թէմամ սալամէթ պուլուրլար: Խըրթլաք վէ գուրու էօքսիւրիւք իչին տախի միւֆիտ տիր:

Հէր պիր սիկարըն իւզէրինտէ, կրիմօլ վէ Գումբանիասընըն իմզասը վար տըր:

Սաթըլըր պէյօղլու էձզախանէլէրտէ:

Բարիստէ Վիվիէն սօգագընտա 8 Նումերօլու մաղազատա վէ սայիր մէշհուր էձզախանէլէրտէ պուլունուր. C

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ
ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԷԼԼՈՎԱ

Կառախումբ Կ. Պոլսէն մեկնող	Արեւ. ճեպ. Թ. 2 Բշ. Եշ.	Կռխ. ճամբ. Թ. 4 Ամ. օր	Կռխ. Խառն Թ. 52 Ամ. օր
	Երեկոյ ժ. վ.	Երեկոյ ժ. վ.	Առաւ. ժ. վ.
Կ. Պոլիս .... մեկնում	7 20	8 15	7 50
Գումգաբու			8 08
Եէտի—գուլէ			8 22
Մագրիգիւղ			8 39
Այաստեֆանոս			8 52
Քիւչիւք—Չեքմեճէ ...			9 03
Սպարթա—գուլէ			9 47
Հատըմքէօյ		9 46	10 23
Չաթալճա			11 06
Գապաքճէ	9 50	10 46	11 45
Սինեքլի			12 51
Չերքեզքէօյ ժամանում		12 02	1 33
մեկնում		12 04	2 00
Չօրլու	11 30	12 47	2 50
Մուրատլը—Քէօրքէզլի			3 38
Սէյիտլէր—Չիֆթլիկ ...			4 09
Լիւլէ—Պուրկազ		2 19	4 49
	Առաւ.		
Պապա—Էսքի	1 55	2 51	5 35
Բավլօ—քէօյ			6 16
Ուզուն—Քէօբրիւ		3 57	7 08
Գուլէլի—Պուրկազ		4 15	7 47
Ուըլի			8 13
Ադրիանուպոլիս ..... ժմ.	4 14	5 09	9 00
			Երեկոյ

	Կռխ. Թ. 132 Բշ. Եշ.
	Երեկոյ
Ադրիանուպոլիս ..... մկ.	3 00
Գառըքքէօյ	3 52
Մուսթաֆա փաշա ժմ.	4 42
մկ.	5 01
ժմ.	6 20
Հարմանլը մկ.	6 40
Թըրնովա-Սէյմէնլի ժամ.	7 23
	Երեկոյ
Հաղորդակց. Թըրնովա-Եամպօլու-Պուրկազի գծին հետ.	
Թըրնովա—Սէյմէնլի (Բ. Եշ.) մկ.	9 15
Եամպօլու ժմ.	2 00
Պուրկազ (Գշ. Ուր.) մկ.	6 38

	Արեւ. ճեպ. Թ. 2	Կռխ. ճամբ. Թ. 4	Կռխ. Խառն Թ. 124 Բայց ի Կիր.
			Առաւ.
Թըրնովա—Սէյմէնլի մկ.		8 01	10 45
Գայաճըք—Հասքէօյ ...		8 38	11 41
Եէնի—Մահալլէ		9 27	12 57
Բաբաքլը	8 32	9 53	1 39
Գաթմանիցա—Ստանիմագ		10 20	2 14
Ֆիլիպէ ժամ.	9 21	10 42	2 39
մկ.	9 31	11 2	3 14
Թաթար Բազարճըք ...		11 58	4 40
Սարամպէյ ժամ.		12 23	5 11
մկ.		12 24	Երեկոյ
Պէլօվա ժամ.	11 10	12 43	
	Առաւ.	Երեկոյ	
Սոֆիա	[illegible]		
Նիշ ժամ.	3 18	4 29	
	8 20	10 04	
	Դշ. Շբ.		
Պէլկրատ	2 45	4 48 ա	
Պուտափեշթ	10 05	1 25	
Վիեննա	3 15 ե.	7 15	
Սկիւպ	Դշ. Շբ.	1 49	
Սէլանիկ		9 35	

Կառախումբ Կ. Պոլիս եկող	Արեւ. ճեպ. Թ. 1	Կռխ. ճամբ. Թ. 3 Ամ. օր	Կռխ. Խառն Թ. 123 Բայց ի Բշ. Եշ.
	ժ. վ. Բշ. Եշ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Սէլանիկ . . մեկնում		6 00 ա.	
Սկիւպ		6 49 ե.	
Վիեննա	8 25 ե.	8 00 ա.	
	[illegible]		
Պուտափեշթ	2 35 ա.	2 40 ե.	
Պէլկրատ	9 30 ա.	10 55 ե.	
Նիշ	3 20 ե.	5 44 ա	
Սոֆիա	9 00 ե.	12 16 ե	
	Դշ. Շբ.		
	Առաւ.	Երեկոյ	Առաւ.
Պէլօվա մկ.	12 40	3 57	
Սարամպէյ		4 15	6 00
Թաթար Բազարճըք		4 42	6 45
Ֆիլիպէ ժամ.	2 12	5 35	7 51
մկ.	2 17	6 00	8 25
Գաթմանիցա—Ստանիմագ		6 21	8 59
Բաբաքլը		6 47	9 52
Եէնի Մահալլէ	3 08	7 12	10 4
Գայաճըք—Հասքէօյ ...		8 01	11 59
Թըրնովա-Սէյմէնլի ժամ.	4 35	8 35	2 43
			Երեկոյ

	Կռխ. Թ. 131 Դշ. Շբ.
Հաղորդակց. Պուրկազ-Եամպօլու-Թըրնովայի գծին հետ.	
Պուրկազ (Գշ. Ուր.) մկ.	9 40
Եամպօլու մկ.	2 40
Թըրնովա—Սէյմէնլի (Դշ. Շբ.) ժմ.	7 20
	Առ.
Թըրնովա—Սէյմէնլի մկ.	7 51
ժմ.	8 34
Հարմանլը մկ.	9 40
Մուսթաֆա-փաշա ժմ.	10 56
մկ.	11 16
Գառըքքէօյ .... »	12 06
Ադրիանուպոլիս ... ժամ.	12 55
	Երեկոյ

	Արեւ. ճեպ. Թ. 1	Կռխ. ճամբ. Թ. 3	Կռխ. Խառն. Թ. 51 Ամ. օր.
			Առաւ.
Ադրիանուպոլիս ... մկ.	7 14	11 25	6 2
Ուըլի			7 13
Գուլէլի—Պուր. (Պիւֆէ)		12 19	8 25
Ուզուն—Քէօբրիւ		12 38	8 59
Բավլօ—քէօյ			9 40
Պապա—Էսքի	9 36	1 50	10 33
Լիւլէ—Պուրկազ		2 18	11 10
Սէյիտլէր—Չիֆթլիկ			11 46
Մուրատլը—Քէօրքէզլի			12 18
Չօրլու		3 48	1 16
Չերքեզքէօյ ժամ.	12 12	4 23	2 00
մկ.	12 17	4 30	2 15
Սինեքլի			2 38
Գապաքճէ			4 09
Չաթալճա	1 57	6 11	4 50
Հատըմքէօյ		6 47	5 51
Սպարթա—գուլէ			6 17
Քիւչիւք—Չեքմեճէ			7 06
Այաստեֆանոս			7 18
Մագրիգիւղ			7 43
Եէտի—գուլէ			7 57
Գումգաբու			8 06
Կ. Պոլիս (Պիւֆէ) ժմ.	4 00	8 15	8 15
	Երեկոյ	Առաւ.	Երեկ.

Առագընթաց վագոնները գիշերուան ժամեր կը նշանակեն սկսեալ երեկոյեան 6է մինչև առաւօտեան ժ. 5 59 (Ը. Ե.)

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ՍՊԼԷՖՉԷ

Կռխմբ. Խառն Թ. 512 ամեն օր ժ. վ.	Կռխմբ. Խառն Թիւ 522 ամեն օր ժ. վ.		Կռխմբ. Խառն Թիւ 523 ամեն օր ժ. վ.	Կռխմբ. Խառն Թիւ 513 ամեն օր ժ. վ.
5 10		Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.		10 15
5 44		Թօբսին .... մկ.		9 41
6 21		Ամաթօվօ		9 04
6 43		Քարասուլու		8 41
6 53		Կիւմէնճէ		8 31
7 31		Կէօրկէլի		7 59
8 06		Միրօվցէ		7 15
8 15		Սթրումիցա		7 06
8 47		Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.		6 32
8 57		մկ.		6 17
9 42		Գրիվօլագ		5 43
10 21		Վէնէճիանօ—Կրատսքօ		5 00
11 08		Քէօբրիւլիւ .... ժմ.		4 10
11 18		մկ.		4 00
12 06		Զէլէնիկօ		3 17
12 42		ԻՒՍՔԻՒՊ (Պիւֆէ) ժամ.	2 20	
	1 06	մկ.		2 41
	1 47	Հատճըլար	1 44	
	2 42	Գումանովա	1 07	
	3 15	Թապանօվչէ	12 29	
	3 43	Պրէշովա	12 04	
	3 56	Պուգաուովչէ	11 46	
	4 21	Պույիէնէվչէ	11 16	
	4 34	Զիպէֆչէ	11 00	
	10 20	Նիշ	5 51	
	4 48	Պէլկրատ	10 55	
	1 20	Պուտափեշթ	2 40	
	7 20	Վիեննա մկ.	8 15	

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆ.— 1. [illegible] 3. Թիւ 529 [illegible] 513 [illegible]

ԳԻԾ ԻՒՍՔԻՒՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կռխմբ. Խառն Թիւ 622 Բշ. Դշ. Ուր. ժ. վ.		Կռխմ. Խառն Թիւ 621 Գշ. Եշ. Շբթ. ժ. վ.
7 15	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ.	12 29
8 22	Էլէշան .... մկ.	11 36
9 17	Քաչանիք	10 59
10 27	Վէռիզօվիչ	10 12
11 20	Լիբլեան	9 11
12 12	Փրիշթինա	8 16
12 58	Վուչիթռն	7 22
1 15	Միթրօվիցա (Պիւֆէ) մկ.	7 00

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կռխումբ Թ.	321 Բշ. Եշ.	323 Կիր.
Հաղորդակցութ. գլխաւոր գծին կռխմբոց հետ:		
Սոֆ.-Պէլվէն ժմ.	8 35	12 40 ե
Սարամպէյէն ժմ.		
	Երեկոյ	Երեկոյ
Թըրն.-Սէմէնլի մկ.	9 15	1 40
Գարաբունար	9 58	2 25
Րատնէ—Մահլէսի	11 05	3 32
Եէնի—Զաղրա	12 15	4 4
Սլիվնօ—Քրմանլը	1 11	5 41
Եամպօլու ժամ.	2 00	6 30
		Երեկոյ
Պուրկազ ժամ.	6 58	
	Առաւ.	

Կռխումբ Թ.	322 Դշ. Շբ.	324 ամ.
Պուրկազ մկ.	9 40 ե	
	Առաւ.	Առ.
Եամպօլու մկ.	2 40	5 10
Սլիվնօ—Քրմանլը	3 41	6 13
Եէնի—Զաղրա	4 42	7 9
Րատնէ—Մահլէսի	5 45	8 14
Գարաբունար	6 46	9 15
Թըրնով—Սէմէնլի ժ.	7 20	9 49
	Առաւ.	Առ.
Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ:		
Պէլով-Սոֆիայի մ.	8 01	
Սարամպէյ մկ.		

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կառախումբ Թ. 222 Գշ. Եշ. Շբ.	ժ. վ. Երեկոյ	Կառախումբ Թ. 221 Բշ. Դշ. Ուր.	ժ. վ. Առաւ.
Տէտէ—Աղաճ ......մկ.	12 20	Ա. Պոլիս ....մկ.	8 00
Ֆէրրէ	1 29	Ուըլի .... »	8 55
Պիթիքլի	2 33	Գուլէլի—Պուրկազ մկ.	9 40
Սուֆլի	3 31	Տիմէթօքա	10 15
Տիմիթօքա	4 36	Սուֆլի	11 27
Գուլէլի—Պուրկազ	5 19	Պիթիքլի	12 20
Ուըլի .... »	5 46	Ֆէրրէ	1 21
Ա. Պոլիս .... ժմ.	6 40	Տէտէ—Աղաճ ......ժամ.	2 20
	Երեկոյ		Երեկոյ